

SPRÁVA O IMPLEMENTÁCII AARHUSKÉHO DOHOVORU CERTIFIKAČNÁ LISTINA

Nasledujúca správa je predložená v zastúpení Slovenskej republiky
v súlade s Rozhodnutím II/10 a dokumentom ECE/MP.PP/WG.1/2007/L.4

Meno úradníka zodpovedného za predloženie národnej správy:	JUDr. Natália Líškayová generálna riaditeľka sekcie legislatívy a starostlivosti o životné prostredie Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Podpis:	
Dátum:	15. február 2008

SPRÁVA O IMPLEMENTÁCII

Podrobnosti o pôvode správy:

Zmluvná strana:	Slovenská republika
Národný kontaktný bod (NFP)	
Plný názov inštitúcie:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Meno a titul úradníka:	
Poštová adresa:	Nám. L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
Telefón:	+421 2 5956 2501
Fax:	+421 2 5956 2002
E-mail:	

- **Poskytnite stručné informácie o procese, ktorým bola táto správa pripravená, včítane informácií o tom, ktoré štátne úrady boli zapojené alebo prispeli k jej príprave, ako bola konzultovaná verejnosť a ako bol výsledok konzultácie s verejnosťou braný do úvahy a o materiáloch, ktoré boli použité pri príprave správy?**

Správu vypracovalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) v spolupráci s jeho rezortnými organizáciami, s ústrednými orgánmi štátnej správy a miestnymi orgánmi štátnej správy (Úrad vlády Slovenskej republiky, ministerstvá, krajské úrady životného prostredia), ktoré poskytli podklady k vypracovaniu správy.

Proces prípravy správy bol nasledovný:

- 12. 10. – 2. 11. 2007 konzultácie k návrhu tém pre prípravu správy (účasť MVO)
- 12. 11. – 26. 11. 2007 zber podkladov k správe
- 13. 12. – 18. 12. 2007 zverejnenie prvého návrhu správy a zber pripomienok
- 24. 12. 2007 – 14. 1. 2008 zverejnenie upraveného návrhu správy

- **Uved'te akékoľvek okolnosti, ktoré sú relevantné pre pochopenie správy?**

Aarhusky dohovor nadobudol v Slovenskej republike (SR) platnosť 5. marca 2006 a bol zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 43/2006 Z.z., čím sa stal súčasťou vnútroštátneho právneho systému. Táto správa je prvou správou za SR, z toho dôvodu boli jednotlivé témy rozšírené o niektoré témy, ktoré boli predmetom skorších správ.

Článok 3

Všeobecné ustanovenia

Odsek 1) Jasný, transparentný a súvislý rámec pre implementáciu Dohovoru

- **Došlo k nejakým zmenám v legislatíve (sektorálnej), mimoenvironmentálnej legislatívy, významným pre životné prostredie, ktoré môžu v niektorých prípadoch obmedzovať účasť verejnosti (napr. pri umožňovaní stavby diaľnic alebo riešení problematiky vnútroštátnej navigácie)?**

Zákon č. 454/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o ochrane prírody a krajiny) novelizoval § 82 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny. S účinnosťou od 1. decembra 2007 došlo k zmene postavenia občianskych združení, ktorých predmetom činnosti najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny, a ktoré písomne oznámili svoju účasť v konaní podľa zákona z účastníka konania na zúčastnenú osobu (§ 15a správneho poriadku). Zúčastnená osoba v zmysle správneho poriadku a Občianskeho súdneho poriadku nie je oprávnená podať proti rozhodnutiu orgánu ochrany prírody v konaní podľa zákona odvolanie (rozklad), návrh na obnovu konania, ani žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu súdom. Súčasne uvedená novela zákona umožňuje zúčastniť sa na konaní podľa zákona aj iným združeniam zriadeným podľa osobitných predpisov, napr. záujmovým združeniam právnických osôb zriadeným podľa § 20f až 21 Občianskeho zákonníka v postavení "zúčastnenej osoby".

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 275/2007 Z. z.- novelizoval § 26 a § 27 uvedeného zákona. Podľa § 26 ak založí skupina najmenej 250 fyzických osôb starších ako 18 rokov, z toho aspoň 150 osôb s trvalým pobytom v dotknutej obci, na ďalšiu podporu stanoviska občianskej iniciatívy alebo priamo na účel ochrany životného prostredia občianske združenie podľa osobitného predpisu a podá písomné stanovisko podľa § 23 ods. 4 alebo § 35 ods. 3, je také občianske združenie v rámci povolenia tejto činnosti uvedenej v prílohe č. 8 zúčastnenou osobou integrovaného povoľovania, konania podľa cestného zákona alebo stavebného zákona, leteckého zákona, zákona o vodách, zákona o dráhach, zákona o lesoch,

zákona o ochrane prírody a krajiny a banského zákona, pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva, že je účastníkom konania. Podpisovú listinu, v ktorej je uvedené meno, priezvisko, trvalý pobyt, dátum narodenia a podpis osôb, ktoré spoločné stanovisko podporujú, a doklad o zaregistrovaní občianskeho združenia predloží občianske združenie príslušnému orgánu a povoľujúcemu orgánu najneskôr s podaním písomného stanoviska. Doklad o zaregistrovaní občianskeho združenia predloží občianske združenie príslušnému orgánu a povoľujúcemu orgánu najneskôr s podaním písomného stanoviska. Na požiadanie predloží občianske združenie príslušnému orgánu na nahliadnutie podpisovú listinu, v ktorej je uvedené meno, priezvisko, trvalý pobyt, dátum narodenia a podpis osôb, ktoré spoločné stanovisko podporujú. Podľa § 27 mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia, ktorá podá písomné stanovisko k zámeru navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 podľa § 23 ods. 4 má v rámci integrovaného povoľovania alebo konania podľa cestného zákona, stavebného zákona, leteckého zákona, zákona o vodách, zákona o dráhach, zákona o lesoch, zákona o ochrane prírody a krajiny a banského zákona postavenie zúčastnenej osoby, pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva, že je účastníkom konania. Doklad o zaregistrovaní mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia predloží príslušnému orgánu a povoľujúcemu orgánu spoločne s podaním písomného stanoviska k zámeru navrhovanej činnosti.

- **Je zavedený nejaký mechanizmus pre monitorovanie implementácie ustanovení Dohovoru a ustanovení relevantnej domácej legislatívy (napríklad ombudsman alebo splnomocnenec pre informácie)?**

Nie je.

Odsek 2) Pomoc a rady verejnosti v záležitostiach účasti verejnosti

- **Aké konkrétne opatrenia boli prijaté, aby štátne orgány podporovali verejnosť pri získavaní prístupu k informáciám, uľahčovali účasť verejnosti na rozhodovacom procese a pri získavaní prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (napr. metodické usmernenia, školenia, pokyny)?**

Informačnú činnosť, tvorí hlavne informovanie verejnosti prostredníctvom médií, zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, ako aj metainformačný systém MŽP SR – EnviroInfo, na ktorom sa podieľajú všetky rezortné organizácie a úrady štátnej správy životného prostredia. Všetky ministerstvá majú zriadené webové stránky.

V roku 2006 prebiehali v regiónoch Slovenska školenia k zákonu č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí pre obce a samosprávy v spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska. Zabezpečovalo ich MŽP SR. Školenia k zákonu č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám zabezpečuje najmä mimovládny sektor.

- **Ktoré hlavné legislatívne ustanovenia zabezpečujú, že všeobecný administratívny zákon umožňuje členom verejnosti, aby využívali svoje procedurálne práva? Ponúka environmentálna legislatíva ďalšie takéto nástroje? Boli nejaké nástroje zrušené alebo významne obmedzené?**

Implementácia Aarhuského dohovoru:

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov,
Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok),
Zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,
Zákon č. 350/1996 Z.z. o rokovacom poriadku NR SR,

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov,
 Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií),
 Zákon č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí,
 Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí,
 Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia,
 Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov,
 Zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 10 písm. d) verejnosť, účastníci konania, dotknuté orgány, zúčastnené osoby.
 Medzi nové nástroje možno zaradiť zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinný od 1.9.2007, ktorý umožňuje účasť verejnosti v rámci konania - § 25 Účastníci konania (fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť environmentálnou škodou priamo dotknuté, ako aj MVO). Verejnosť (fyzická osoba) a MVO môžu podávať aj oznámenia.
 Zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov. Zákon v konaní o vydaní súhlasu so zavedením geneticky modifikovaných organizmov (GMO) do životného prostredia a v konaní o vydaní súhlasu s uvedením výrobku na trh umožňuje byť účastníkom konania aj občianskemu združeniu, ktorého cieľom je podľa stanov ochrana životného prostredia alebo ochrana spotrebiteľov, ak splní zákonom stanovené podmienky.
 Obmedzenia pre účasť verejnosti na rozhodovacom procese vznikli novelizáciami:
 - §82, ods.3 Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov zákonom 454/2007 Z.z.
 - §26 a §27 Zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie zákonom č. 275/2007 Z.z.

- **Aké sú inštitucionálne a rozpočtové opatrenia pre budovanie kapacít (napríklad oddelenie styku s verejnosťou, informačné búbky, úradníci na plný alebo čiastočný úväzok)?**

V rámci MŽP SR bol zriadený Komunikačný odbor a v ňom tlačové oddelenie a oddelenie styku s verejnosťou a propagácie, ktorého súčasťou je Kancelária pre verejnosť. Zamestnáva 1 úradníka na plný úväzok a jedného na polovičný úväzok (právnik). Kancelária poskytuje okrem požadovaných informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám aj poradenskú a konzultačnú činnosť, zabezpečuje stálu telefonickú Zelenú linku, vedie centrálnu evidenciu žiadostí o informácie. Jej činnosť spočíva nielen v informovaní verejnosti o problematike životného prostredia, ale aj v úzkej spolupráci s odbornou priemyselnou sférou, školstvom a ústavmi Slovenskej akadémie vied (SAV).

V regiónoch SR je vytvorených 10 Regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk (REPIS). Každé stredisko má minimálne 1 úradníka na plný úväzok, väčšie regióny zamestnávajú vyšší počet úradníkov. Všetky tieto administratívne kapacity sú financované z rozpočtovej kapitoly MŽP SR. Všetky ministerstvá majú zriadené pracoviská pre komunikáciu s verejnosťou, ktoré vybavujú požiadavky verejnosti v zmysle zákona.

- **Existujú osobitné nariadenia a/alebo metódy, týkajúce sa budovania kapacít pre štátne úrady, vykonávajúce funkcie vzťahujúce sa k životnému prostrediu (napríklad úrady pre vodohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo)?**

Osobitné predpisy na budovanie kapacít neboli vydané. Predmetné úlohy sú zahrnuté do organizačných poriadkov jednotlivých ministerstiev a inštitúcií, ktoré majú zároveň internetové stránky. Okrem MŽP SR a úradov životného prostredia k nim patria aj Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP), Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ), Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), Štátna ochrana prírody SR (ŠOP SR), Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ), Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) a ďalšie, tiež štátne podniky (napr. Slovenský vodohospodársky podnik š.p.).

Národné lesnícke centrum vytvorilo spoločnú „Pracovnú skupinu na koordináciu procesu komunikácie“. V rámci Národného lesníckeho centra – Ústavu lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen bol vypracovaný návrh koncepcie práce s verejnosťou – stratégia komunikácie v lesníctve.

- **Existujú špeciálne študijné osnovy pre sudcov, týkajúce sa ochrany životného prostredia a tém, popísaných v Dohovore?**

Podľa informácií z Justičnej akadémie Slovenska, ktorá je nezávislá vzdelávacia inštitúcia s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje, organizuje a vykonáva vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov, neeviduje požiadavky o organizáciu školenia pre sudcov týkajúce sa ochrany životného prostredia.

Odsek 3) Environmentálne vzdelávanie a zvyšovanie vedomia

- **Aké konkrétne opatrenia boli prijaté na podporu vzdelávania v záležitostiach životného prostredia a osvetu verejnosti, predovšetkým o tom, ako je možné získať prístup k informáciám, zúčastňovať sa na rozhodovacom procese a získať prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia?**

Environmentálna výchova a vzdelávanie vychádza z koncepcie, ktorá bola prijatá uznesením vlády SR č. 846 z roku 1997. Medzi opatrenia na zvýšenie účinnosti environmentálnej výchovy a vzdelávania patrí najmä jeho začleňovanie do učebných osnov základných a stredných škôl (environmentálne minimum). Otázky environmentálnej výchovy boli zapracované do učebných osnov všetkých ročníkov základných a stredných škôl v SR. Organizujú sa odborné-metodické podujatia, semináre, prednášky a exkurzie pre pedagogických pracovníkov. Okrem toho sa vydávajú metodické materiály, publikácie, učebné pomôcky. MŽP SR v spolupráci so svojimi rezortnými organizáciami a MVO realizuje projekty nielen v oblasti školskej výchovy, ale aj mimoškolských aktivít. Okrem toho je vypracovaný program mediálnej kampane na ochranu životného prostredia so zameraním na všetky kategórie občanov. Každoročne sa vydáva Správa o životnom prostredí SR, ktorá poskytuje informácie o environmentálnej situácii SR organizáciám v systéme OSN a EÚ. Konkrétne workshopy k problematike Aarhuského dohovoru sa uskutočnili roku 2005, kedy SR pristupovala k dohovoru. Workshopy pre verejnosť realizovalo MŽP SR v spolupráci s Regionálnym environmentálnym centrom Slovensko (REC Slovensko), pre rezortné organizácie a samosprávy v spolupráci s SAŽP. K dispozícii sú webové stránky

všetkých organizácií, ktoré pravidelne informujú o návrhoch koncepcných a legislatívnych materiálov.

- **Ako je zahrnutá problematika životného prostredia a jeho ochrany a osobitne témy, popísané v Dohovore, do osnov pre nižšiu, strednú a vyššiu úroveň vzdelávania? Existujú nejaké inštitucionálne mechanizmy, ktoré sa týmito otázkami zaoberajú (napríklad memorandá porozumenia medzi ministerstvami životného prostredia a školstva)?**

Medzi MŽP SR a Ministerstvom školstva Slovenskej republiky (MŠ SR) je podpísaná dohoda o spolupráci a 16. 12. 2005 bola vytvorená medzirezortná pracovná skupina pre vzdelávanie, zložená zo zástupcov MŠ SR, MŽP SR, akademickej obce a mimovládnych organizácií. Vznik tohto poradného orgánu ministrov školstva a životného prostredia nadviazal na požiadavky a podmienky vyplývajúce z Vilniuskej stratégie. Existujú dohody o vzájomnej spolupráci medzi ŠOP SR a univerzitami. Vláda SR uznesením z 25. 11. 1997 č. 846 schválila Koncepciu environmentálnej výchovy a vzdelávania, z ktorej vzišli zámery a ciele, ktoré sa následne implementujú v praxi. Vzdelávanie pedagogických pracovníkov sa uskutočňuje formou seminárov a prednášok, ktoré organizujú metodické oddelenia, centrá voľného času, metodické centrá a SAŽP - Centrum environmentálnej výchovy a vzdelávania v Banskej Bystrici. Vysoké školstvo má jednotlivé témy rozpracované podľa fakúlt.

Oblasť lesnej pedagogiky, ktorú ponúkajú vyškolení lesníci, zahŕňa rôzne aktivity, ktorých cieľom je formovať pozitívne postoje širokej verejnosti, ale najmä detí a mládeže k lesu a k ochrane životného prostredia. Je založená najmä na bezprostrednom kontakte návštevníkov s lesom a s lesníkmi. Lesná pedagogika je založená na zážitkovom učení a využíva rôzne metódy (výtvarné, umelecké, dramatické, dialogické a pod.). Podstatou je zapájanie zmyslov a emócií pri učení – cieľom lesnej pedagogiky nie je primárne odovzdať čo najviac poznatkov, ale vytvárať a formovať vzťah.

- **Implementujú úrady životného prostredia kampane pre zvyšovanie povedomia?**

Krajské úrady životného prostredia vykonávajú metodické školenia, kontrolu preneseného výkonu štátnej správy na obciach a realizujú rôznorodé aktivity zamerané na zvyšovanie environmentálneho vedomia verejnosti – organizácia environmentálnych kampaní, prednášková činnosť pre žiakov stredných a základných škôl, účasť v diskusných a iných reláciách týkajúcich sa problematiky životného prostredia v regionálnych aj celoštátnych médiách. Organizujú stretnutia so zástupcami obcí pre zvýšenie environmentálneho povedomia. MŽP SR realizuje konkrétne opatrenia na zvyšovanie environmentálneho vedomia prostredníctvom Plánu hlavných úloh komunikačného odboru, ktorého súčasťou je oddelenie styku s verejnosťou a propagácie. Spolupracuje pri tom s rezortnými organizáciami, ako aj úradmi životného prostredia. Súčasťou plánu sú besedy pri okrúhlym stole, konferencie, semináre, workshopy, happenings, podujatia pre verejnosť, PR aktivity. V rámci zvyšovania povedomia sú vydávané praktické publikácie pre samosprávy, školy, verejnosť. Prostredníctvom verejnoprávnej televízie sú vysielané filmy zo série Zelená šanca a Ekologický magazín.

- **Existujú nejaké relevantné aktivity pre budovanie kapacity, zamerané na novinárov a ak áno, ktoré inštitúcie alebo organizácie ich vykonávajú?**

Administratívne kapacity pre novinárov sa sústreďujú v Slovenskom syndikáte novinárov, z pohľadu štátneho úradu v zmysle kompetenčného zákona na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky (MK SR). Tlačové oddelenie 25. 11. 1997 zabezpečuje spoluprácu s médiami, organizuje pravidelne tlačové konferencie, vydáva tlačové správy, pre novinárov zabezpečuje výjazdné zasadnutia, monitoruje a analyzuje výstupy médií.

MŽP SR vytvára efektívnu informačnú a komunikačnú stratégiu. Dlhodobým zámerom je skvalitnenie environmentálnej výchovy, propagácie a ďalšie zvýšenie informovanosti verejnosti. Pre novinárov sa v rámci MŽP SR pripravujú diskusie pri okrúhlym stole, na ktorých majú novinári možnosť diskutovať s predstaviteľmi ministerstva i odbornou verejnosťou. Okrem toho sa realizujú tlačové besedy na aktuálne témy životného prostredia. Súčasťou aktivít pre novinárov sú aj workshopy, odborné konferencie či odborné výstavy. Súčasťou propagácie ministerstva sú tiež rozhlasové besedy v Slovenskom rozhlase či televízne besedy v Slovenskej televízii ako aj environmentálne filmy zaradené do pravidelného programu Slovenskej televízie. MŽP SR zabezpečuje tiež rozhovory a príhovory do odborných časopisov o životnom prostredí a inú publikačnú činnosť.

- **Podieľajú sa na zvyšovaní environmentálneho povedomia mimovládne organizácie (MVO)? Ak áno, ako to robia a akú podporu dostávajú od vlády na vykonávanie takýchto aktivít?**

MVO sa podieľajú na zvyšovaní environmentálneho povedomia prostredníctvom rôznych aktivít. Na svoju činnosť môžu získať finančné prostriedky z MŽP SR (grantový program Zelený projekt - Výnos MŽP SR č. 6/2005 zo 16.11.2005), Ministerstva školstva SR (Enviroprojekt) a z Environmentálneho fondu (podpora environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie). Taktiež majú prostredníctvom podpísania Memoranda o porozumení medzi SR a Európskou komisiou umožnenú účasť na medzinárodných projektoch v rámci EÚ.

Odsek 4) Podpora pre environmentálne MVO

- **Aké konkrétne opatrenia boli prijaté na podporu združení, organizácií a skupín podnikujúcich k ochrane životného prostredia a na zabezpečenie, že národný právny systém je v súlade s týmto záväzkom?**

Napríklad zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona NR SR č. 207/1996 Z. z., zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení zákona č. 35/2002 Z. z., zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

- **Aká je úroveň komplexnosti jestvujúcich procedúr pre registráciu MVO (napríklad registrácie súdom alebo administratívnym úradom, dĺžka procedúry, výdaje, ktoré s ňou súvisia, požadovaná dokumentácia, nutnosť právnej asistencie)?**

Registrácie MVO s environmentálnym zameraním podliehajú rovnakým procedúram ako v prípade iných/ostatných MVO.

- **Existuje nejaká zavedená metóda začlenenia MVO do štruktúry pre rozhodovanie v záležitostiach životného prostredia (výbory atď.)? Boli niektoré postupy v porovnaní s minulosťou zrušené alebo obmedzené (napr. Rada ministra ŽP pre integrovaný manažment využitia povodí)?**

Pre začlenenie MVO do štruktúry pre rozhodovanie v záležitostiach životného prostredia nebola zavedená osobitná metóda. MVO s príslušným zameraním sa však predkladajú na zaujatie príslušných stanovísk všetky návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci medzirezortného pripomienkového konania. S viacerými MVO prebieha spolupráca ešte v štádiu vypracovania prvých legislatívnych návrhov. Podľa § 27 zákona č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení

neskorších predpisov môžu byť MVO zastúpené v Komisii pre biologickú bezpečnosť, ktorá je odborným poradným orgánom ministra. Úlohy komisie sú definované v §27 ods. 3 zákona.

- **Ako všetky jestvujúce opatrenia pre identifikovanie a podporu zahŕňajú organizácie na lokálnej úrovni a vidiecke (obecné) organizácie?**

Na lokálnej úrovni podľa svojich organizačných poriadkov spolupracujú s vidieckymi organizáciami obvodné úrady životného prostredia.

- **Poskytuje vláda environmentálnym MVO finančnú podporu?**

MŽP SR poskytuje finančnú podporu prostredníctvom grantového programu Zelený projekt a Environmentálneho fondu.

Odsek 5) Širší prístup k informáciám, výraznejšia účasť verejnosti na rozhodovacom procese a širší prístup k spravodlivosti ako to požaduje Dohovor

- **Boli na národnej úrovni zavedené opatrenia umožňujúce takýto širší prístup? Uvažuje sa s ich ponechaním, zrušením, prípadne so zavedením ďalších takýchto opatrení? Boli zaznamenané snahy o zrušenie alebo zúženie širšieho prístupu alebo širšej účasti verejnosti prípadne sa takéto kroky uskutočnili?**

Širší prístup k informáciám bol legislatívne upravený novelizáciou zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Do právneho poriadku SR sú opatrenia o prístupe verejnosti implementované zákonom č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí. Rovnako ustanovenie § 13 ods. 4 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) dáva verejnosti možnosť podávať pripomienky k návrhu plánu manažmentu povodia.

Odsek 7) Účasť verejnosti v medzinárodných procesoch environmentálneho rozhodovania

- **Aké konkrétne opatrenia boli vykonané na podporu uplatňovania princípov Aarhuského dohovoru v medzinárodných rozhodovacích procesoch a v rámci medzinárodných organizácií v záležitostiach súvisiacich so životným prostredím?**

Účasť verejnosti v medzinárodných procesoch environmentálneho rozhodovania je aplikovaná v súlade s ustanoveniami a v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- **Existuje metóda zaradenia členov MVO do delegácií, reprezentujúcich štát na medzinárodných environmentálnych rokovaníach alebo do akýchkoľvek diskusných skupín na národnej úrovni, tvoriacich oficiálne pozície pre takéto rokovania?**

Osobitná metóda zaradenia členov MVO do delegácií sa neuplatňuje a takéto zaradenie sa rieši ad hoc.

- **Aké opatrenia boli prijaté pre implementáciu Smerníc pre účasť verejnosti v medzinárodných fórach, prijatých na Druhom zasadnutí strán?**

V zmysle Rozhodnutia č. 466/2002/EC z 1. marca 2002 vypracovalo MŽP SR Memorandum o porozumení medzi Európskym spoločenstvom a SR o účasti SR na akčnom programe spoločenstva podporujúceho mimovládne organizácie, pôsobiace predovšetkým v starostlivosti o životné prostredie. Uvedené memorandum bolo schválené vládou SR dňa 21.8.2002 (uznesenie vlády SR č. 944/ 2002).

- **Konajú sa interné konzultácie medzi úradníkmi, zaoberajúcimi sa Aarhuským dohovorom a úradníkmi, zúčastňujúcimi sa medzinárodných fór o záležitostiach, týkajúcich sa životného prostredia s prihliadnutím na implementáciu Smerníc?**

Uvedené interné konzultácie prebiehajú na úrovni rezortnej koordinačnej skupiny MŽP SR, ktorá predstavuje poradný a koordinačný orgán ministra ŽP vo veciach rozhodovacieho procesu v záležitostiach Európskej únie. Tu sú konzultované a prezentované pozície SR pripravené na rokovanie jednotlivých formácií Rady EÚ, resp. výborov EK, ktoré sa následne prezentujú na príslušných zasadnutiach pracovných skupín. Pracovníci odborov MŽP SR zodpovední za agendu Aarhuského dohovoru úzko spolupracujú v rámci interných konzultácií pri implementácii smernice Rady 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006/ES o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/35/ES, ktorou sa ustanovuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a rozhodnutia Rady č. 2005/370/ES o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

Odsek 8) Zákaz penalizovania za účasť verejnosti

- **Vyskytli sa prípady, že osoby, ktoré uplatňovali svoje práva v súlade s ustanoveniami Aarhuského dohovoru (práva na prístup k informáciám, účasti na rozhodovaní a prístupe k spravodlivosti) boli za to trestané, pokutované, prenasledované alebo akýmkoľvek spôsobom obťažované?**

Takéto prípady sa nevyskytli. Miestami však členovia občianskych združení a mimovládnych organizácií sú kvôli tomu, že si uplatňujú svoje práva, verejne a v médiách označované investormi za tých, ktorí robia obštrukcie a neodôvodnene blokujú stavebnú činnosť a rozvoj.

- **Sú v súvislosti s procesmi environmentálneho rozhodovania používané ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo Trestného zákona o urážkach, nactiutřhaní, ohovárání, ochrane osobnosti alebo podobné?**

Ministerstvo spravodlivosti SR vedie štatistiku ohľadne počtu žalôb v sporoch občianskoprávnej povahy v oblasti ochrany osobnosti, ochrany dobrej povesti právnickej osoby a zodpovednosti za škodu a v sporoch trestnoprávnej povahy, t.j. trestného činu ohovárania, štatistické údaje všeobecného charakteru, pričom nešpecifikuje procesy environmentálneho rozhodovania.

- **Došlo k nejakým prípadom, kedy bolo MVO prikázané (súkromnou osobou alebo štátnymi úradmi), aby zaplatili škody vzniknuté v súvislosti s ich aktivitami pre ochranu životného prostredia vo verejnom záujme, alebo boli žalované súdom (napríklad kvôli zdržaniu procesu rozhodovania – ušlému zisku)?**

Takýto prípad nie je známy.

Odsek 9) Štátna príslušnosť, národnosť, bydlisko, sídlo alebo miesto výkonu činnosti

- **Je zabezpečená implementácia ustanovení Dohovoru bez ohľadu na štátnu príslušnosť, národnosť alebo bydlisko fyzickej osoby, alebo bez ohľadu na sídlo a miesto výkonu činnosti právnickej osoby?**

Podľa článku 45 Ústavy SR („Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.“) a jednak § 3 ods. 1 zákona č. 211/2002 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám („Každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii“).

- **Popíšte akékoľvek prekážky, ktoré stoja v ceste implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 3.**

Úrady životného prostredia sú miestami personálne poddimenzované a z toho dôvodu nie je možné pristupovať k tejto problematike v takej miere ako by bolo potrebné. Prekážkou je aj nedostatok finančných prostriedkov na vzdelávanie (napr. na semináre, odborné konferencie, medzinárodné stretnutia, publikácie).

- **Uveďte súvisiace internetové stránky.**

Ministerstvo životného prostredia SR: www.enviro.gov.sk

Slovenská agentúra životného prostredia: www.enviroportal.sk,

Slovenská inšpekcia životného prostredia: www.sizp.sk

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky: www.sop.sk

Výskumný ústav vodného hospodárstva: www.vuvh.sk

Slovenský hydrometeorologický ústav: www.shmu.sk

Slovenský vodohospodársky podnik: www.svp.sk

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra: www.geology.sk

Environmentálny fond: www.envirofond.sk

Článok 4

Prístup k informáciám o životnom prostredí

- **Uveďte konkrétne legislatívne, administratívne a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o prístupe k informáciám o životnom prostredí obsiahnuté v článku 4 Aarhuského dohovoru.**
  - Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií),
  - Zákon č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí,
  - Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí,
  - smernica MŽP SR č. 1/2005-1.5. o postupe sprístupňovania informácií o životnom prostredí,
  - § 13 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon),
  - § 15a zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok),
  - Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Prehľad predpisov upravujúcich postup Úradu vlády SR pri poskytovaní informácií verejnosti podľa § 5 ods. 1 písm. e) zákona 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) :

1. Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)

2. Zákon č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

4. Zákon č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov

5. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
  6. Zákon 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
  7. Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov
  8. Zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
  9. Zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
- Uvedené zákony sú publikované v zbierke zákonov SR

Na stránke Úradu vlády SR sú v súvislosti s poskytovaním informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) uvedené nasledovné dokumenty:

- Postup ÚV SR pri poskytovaní informácií podľa zákona č. 211 / 2000 Z. z.
- Zákon č. 211/2000 o slobodnom prístupe k informáciám
- Smernica vedúceho Úradu vlády č. 6/2007 o sprístupňovaní informácií fyzickým osobám a právnickým osobám
- Vzor žiadosti o poskytnutie informácií
- Sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií
- Rozklad proti rozhodnutiu o neposkytnutí informácie
- Zoznam predpisov upravujúcich postup Úradu vlády SR pri poskytovaní informácií
- Zoznam utajovaných skutočností Úradu vlády SR
- Stránka venovaná Zákonu o slobodnom prístupe k informáciám

Internet: www.vlada.gov.sk

- **Vysvetlite, ako bol implementovaný každý odsek článku 4. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavky na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9.**

Zákon NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov implementuje všetky odseky článku 4 dohovoru. Článok 3 odsek 9 pre občanov SR garantuje ústava.

Popíšte:

a) S prihliadnutím na odsek 1 opatrenia, ktoré majú zaistiť, že:

- (i) akákoľvek osoba môže mať prístup k informáciám, hoci nemusí udávať dôvod;**

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám sa informácie sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

- (ii) je umožnené sprístupnenie kópie aktuálnej dokumentácie, ktorá obsahuje alebo zahŕňa požadované informácie;**

Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám umožní povinná osoba každému bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu nahliadnuť, robiť si výpisy alebo odpisy alebo kópie zo spisov a z dokumentácie.

- (iii) informácie sú dodané v požadovanej forme;**

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám sa informácie sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, odkopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak

informáciu nemožno sprístupniť spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.

b) Opatrenia, ktoré majú zaistiť, že sú rešpektované časové limity uvedené v odseku 2;

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám žiadosť o sprístupnenie informácií vybaví povinná osoba bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti, ak tento zákon neustanovuje inak. Ak povinná osoba nespĺní v stanovenej 8-dňovej lehote požiadavky na sprístupnenie informácií, ide o správny delikt a priestupok, za ktorý môže byť uložená pokuta až do výšky 50.000,- Sk.

c) S prihliadnutím k odsekmi 3 a 4 opatrenia, ktoré:

(i) implementujú výnimky z povinnosti poskytnúť informácie uvedené v odsekoch 3 a 4;

§ 8 až 12 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám, ktoré taxatívne vymedzujú obmedzenia prístupu k informáciám (napr. ochrana utajovaných skutočností, ochrana osobnosti a osobných údajov, ochrana obchodného tajomstva), ako aj podmienky tohto obmedzenia.

(ii) zaisťujú, aby bol vykonaný tzv. test verejného záujmu uvedený na konci odseku 4;

Výnimky sa neimplementujú, nakoľko zákon presne vymedzuje, ktoré informácie sa musia sprístupniť verejnosti vrátane termínov.

d) S prihliadnutím k odseku 5 opatrenia, ktoré zaisťujú, že úrad, ktorý nemá požadované informácie, informuje žiadateľa o verejnej inštitúcii, kde je možné požiadať o túto informáciu alebo odstúpi žiadosť tejto inštitúcii a informuje o tom žiadateľa;

§ 15 ods. 1 a 2 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám ustanovuje, že povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím. Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámiť žiadateľovi.

e) S prihliadnutím k odseku 6 opatrenia, ktoré zaisťujú, že je naplnená požiadavka na oddelenie a sprístupnenie informácií, ktoré možno sprístupniť;

Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva v zmysle § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

f) S prihliadnutím k odseku 7 opatrenia, ktoré naplňajú požiadavky na zamietnutie sprístupnenia informácie uvedené v tomto odseku;

§ 18 ods. 2 a 3 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám stanovuje, že ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla

informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, dá bezodkladne, najneskôr do troch dní, osobe, ktorá ju založila alebo s ktorou uzavrela zmluvu o plnení úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie, podnet na vydanie rozhodnutia.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať.

Poskytovať informácie sa odmieta na základe § 11 ods. (1) písm. e) zo zákona č. 211/2000 Z.z. (utajované informácie o výskyte druhov), § 11 ods. (1) písm. c) zo zákona č. 211/2000 Z.z. (ochrana duševného vlastníctva), § 9 zákona č. 211/2000 Z.z. (ochrana osobnosti a osobných údajov) a na základe licenčných zmlúv s dodávateľmi niektorých údajov.

g) Sprihliadnutím k odseku 8 opatrenia, ktoré napĺňajú požiadavky týkajúce sa poplatkov

Podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám (§ 21) sa informácie sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi. Povinná osoba môže zaplatenie úhrady odpustiť. Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo financií SR.

• Popíšte akékoľvek prekážky, ktoré stoja v ceste implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 4.

Článok 4 Aarhuského dohovoru je v SR implementovaný. Súdne konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia však môže trvať aj jeden rok. Proti rozsudku sa môže protistrana odvolať a teda súdne konanie môže byť aj dlhšie. Po uplynutí jedného roku stráca informácia o životnom prostredí často pre žiadateľa význam. Po rozhodnutí súdu začína nové administratívne konanie, v ktorom môže úrad znovu odmietnuť poskytnutie informácie (napr. s uvedením iného dôvodu).

• Uved'te ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní ustanovení o prístupe k informáciám – napríklad či existujú štatistiky o počte žiadostí, o počte zamietnutí a dôvodoch zamietnutia žiadostí.

SR značne prekračuje rámec ustanovení I. piliera Aarhuského dohovoru - prístupu k environmentálnym informáciám. Centrálnu evidenciu žiadostí a štatistiku o počte a spôsobe vybavenia žiadostí ukladá § 20 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Odsek 1) Zabezpečenie poskytovania informácií a ďalšie všeobecné témy

- Sú štátne úrady povinné uchovávať záznamy o obdržaných požiadavkách na informácie a poskytnutých odpovediach, vrátane odmietnutí? Ak áno, je zavedené periodické predkladanie správ o takýchto aktivitách?**

Oddelenie pre styk s verejnosťou a propagácie MŽP SR uchováva požiadavky na informácie a poskytnuté odpovede. Zároveň každoročne vyhodnocuje ich množstvo a spôsob vybavenia.

- Existuje osobitný orgán, ktorý vykonáva kontrolu nad záležitosťami, týkajúcimi sa prístupu k environmentálnym informáciám (napríklad ombudsman pre**

ochranu údajov alebo splnomocnenec pre prístup k administratívnym dokumentom)?

Osobitný orgán na kontrolu prístupu k environmentálnym informáciám nebol zriadený a z doterajších skúseností nevyplývala potreba jeho zriadenia.

Odsek 1a) Záujem, ktorý nemusí byť uvedený

- **Je zavedená povinnosť alebo prax požadovať od žiadateľa určité základné údaje pre administratívne účely (napr. pre rozpočtové účely, uchovávanie záznamov, štatistiky)?**

Uvedená povinnosť nebola zavedená.

Odsek 2) Načasovanie informácií

- **Existuje okrem osobitných konečných termínov povinnosť poskytovať informácie „čo najskôr“?**

Žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

- **Existujú zvláštne konečné termíny, ktorých uplynutím nevzniká pôvodnému zdroju povinnosť poskytnúť informácie, alebo pre iné špecifické prípady?**

Zvláštne konečné termíny neexistujú.

- **Aký je právny dopad, ak nie je reakcia na žiadosť o informácie?**

Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v § 42a ustanovuje priestupok na úseku práva na prístup k informáciám, ktorého sa dopustí aj ten, kto vedome vydá a zverejní nepravdivé, neúplné informácie, kto poruší povinnosť určenú osobitným predpisom (zákonom o slobode informácií), alebo ten, kto vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu, alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií. Za takýto priestupok možno uložiť pokutu do 50 000 Sk a zákaz činnosti až na dva roky."

Odsek 3a) Informácie nie sú vo vlastníctve štátu

- **Aké sú procedúry a metódy pre osobitné situácie, kedy štátny úrad nemá požadované informácie, ale podľa relevantnej legislatívy by ich mal mať?**

§ 5 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a § 3 zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí definujú, akým druhom a rozsahom informácií musia povinné osoby disponovať. MŽP SR vytvorilo tzv. metainfosystém – systém o systéme informácií o životnom prostredí, ktorý je pravidelne aktualizovaný. Ostatné postupy ustanovuje zákon o správnom konaní.

Odsek 3b) Bezdôvodné alebo príliš všeobecné žiadosti

- **Je štátny úrad povinný pokúsiť sa vysvetliť žiadateľovi o informácie akékoľvek otázky, ktoré sú zjavne bezdôvodné alebo príliš všeobecné?**

Štátny úrad SR je povinný odpovedať aj na zjavne bezdôvodné a podobné otázky. Úrady sú povinné žiadať doplňujúce informácie alebo spresnenie, ak je žiadosť nekompletná, príliš všeobecná alebo nezrozumiteľná.

Odsek 3c) Dôvernost' administratívy

- **Aký je zavedený mechanizmus pre zabezpečenie slobodného vyjadrovania profesionálneho názoru úradníkov, zaoberajúcich sa internými vecami, alebo pri príprave relevantných materiálov?**

Príkaz VSÚ MŽP SR z 23.5.2007 č 2/2007 -7.2 k postupu pri poskytovaní informácií.

- **Môžu materiály, ktoré priamo alebo nepriamo slúžia ako základ pre administratívne rozhodnutie, byť považované za dôverné?**

Rozhodnutie č. 43/2007-7.2., ktorým sa vydáva Zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti MŽP SR z 18. júna 2007.

Odsek 4)

- **Plánuje národná legislatíva striktne klasifikovať niektoré typy informácií ako dôverné?**

V zákone o slobode informácií je presne stanovené, za akých podmienok sa nemusia poskytnúť údaje. Zákon o slobode informácií nepozná kategóriu „dôverná informácia“. Utajovaná skutočnosť podľa zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností môže byť utajená stupňom utajenia „dôverné“ vtedy, ak by zverejnením informácie prišlo k poškodeniu štátnych alebo verejných záujmov a tým k ujme na záujmoch štátu. Napríklad v rámci činnosti ŠOP SR sa môže vyskytnúť situácia, napr. pri mapovaní chránených druhov, keď spravovateľ údajov, ktorý poskytol informácie, označí údaj za tajný, resp. dôverný. Dôverné informácie sa nachádzajú v Informačnom systéme taxónov a biotopov (ISTB), ktorý obsahuje dáta o živočíchoch, rastlinách a biotopoch. Ochrane podliehajú dáta o druhoch citlivých z hľadiska ochrany prírody. Dáta sú tiež viazané autorskými právami. Informácie z databáz NATURA 2000 nie sú verejne dostupné, slúžia pre interné potreby ŠOP SR, MŽP SR a reportujú sa pre Európsku komisiu v Bruseli. Databázy parcelných stavov a JPRL (sú využívané pre databázy NATURA 2000) získavame na základe zmlúv s GKÚ Bratislava resp. NLC Zvolen a môžeme ich využívať iba pre vlastné potreby.

Odsek 4f) Osobné údaje

- **Ako národná legislatíva definuje „osobné údaje“?**

Osobné údaje sú v národnej legislatíve definované v zákone č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov nasledovne:

"Osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu."

- **Môže mať právnická osoba (entita) ochranu osobných údajov?**

Právnická osoba môže mať zabezpečenú ochranu osobných údajov podľa zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov.

Odsek 5) Odosielanie žiadostí, predložených nesprávne úradu

- **Aké sú termíny, uvedené v článku 4, odsek 2, vzťahujúce sa k prípadom, kedy štátny úrad nemá požadované informácie a odošle žiadosť inému úradu?**

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám

"Ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich

dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18)."

Odsek 8) Poplatky

- **Sú poplatky pre štátne informačné služby regulované jednotne (napríklad vo zverejnenom prehľade daní a poplatkov)? Ak nie, sú veľké rozdiely medzi poplatkami za informácie v rôznych sektoroch?**

Informácie sa podľa zákona o slobode informácií sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadávaním technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi. Povinná osoba môže zaplatenie úhrady odpustiť. Poplatky určuje vyhláška Ministerstva financií SR č. 481/2000 Z. z. o podrobnostiach úhrady nákladov za sprístupnenie informácií.

- **Sú zavedené poplatky za poskytovanie informácií? Aká je cena alebo rozsah cien za stránku pri kopírovaní oficiálnych dokumentov?**

Ak materiálové náklady vrátane poštovného nepresahujú 200,-Sk, MŽP SR upúšťa od úhrady. V opačnom prípade úhrada nákladov predstavuje 0.60 Sk za stránku A4 v zmysle platného sadzovníka úhrad, vydaného v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a vyhláškou č. 481/2000 Ministerstva financií SR.

Na účely tejto vyhlášky sa za materiálne náklady za sprístupnenie informácií považujú náklady na

- a) obstaranie technických nosičov dát, a to najmä diskiet, kompaktných diskov,
- b) vyhotovenie kópií požadovaných informácií, a to najmä na papier,
- c) obstaranie obalu, a to najmä obálok,
- d) odoslanie informácií, a to najmä na poštovné.

- **Je zavedená požiadavka a/alebo metóda, týkajúca sa odpustenia alebo čiastočného odpustenia poplatkov (napríklad pomocou určenia preferenčných sadzieb pre rôznych užívateľov alebo účely)?**

MŽP SR vydalo interný predpis – Smernicu č. 1/2005 o postupe sprístupňovania informácií o životnom prostredí, ktorá je plne v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. V nej v čl. 8 ods. 2 upúšťa od vyberania poplatkov:

- dôchodcom,
- študentom, ktorí preukážu, že požadované informácie sú pre ich ročníkové a diplomové práce (okrem požiadaviek na kopírovanie kníh alebo prinesených materiálov),
- žiadateľovi, ktorý predloží notárom overenú kópiu preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s vyznačením, že ide o zrakovo alebo sluchovo postihnutú osobu,
- ak materiálové náklady spolu s poštovným nepresiahnu 200,-Sk,
- pri sprístupňovaní informácií prostredníctvom telefónu,
- pri sprístupňovaní informácií prostredníctvom elektronickej pošty,
- poplatok za prenos pri sprístupňovaní informácií prostredníctvom faxu.

- **Sú rozlišované limitované poplatky za vyrobenie a poskytnutie kópií informácií, ktoré sú a/alebo majú byť vlastníctvom štátneho úradu a akýchkoľvek dodatočných služieb (napríklad prieskum, zhromažďovanie údajov, ktoré nie sú požadované zákonmi)?**

S nadmernými alebo bezdôvodnými požiadavkami o informácie zatiaľ nie sú skúsenosti a nedochádzalo k rozlišovaniu poplatkov.

Článok 5 Zber a šírenie informácií o životnom prostredí

- **Uved'te konkrétne legislatívne, administratívne a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o prístupe k informáciám o životnom prostredí obsiahnuté v článku 5 Aarhuského dohovoru.**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí,

Vyhláška MZP SR č. 411/2007 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí.

- **Vysvetlite, ako bol implementovaný každý odsek článku 5. Popíšte transpozíciu príslušných definícií v článku 2.**

Popíšte:

a) S prihliadnutím k odseku 1 opatrenia, ktoré majú zaistiť, že:

(i) Úrady majú a aktualizujú environmentálne informácie;

V zmysle § 3 ods. 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí sú osobami povinnými zhromažďovať, uchovávať a šíriť informácie o životnom prostredí podľa tohto zákona (ďalej len „povinná osoba“): ústredné orgány štátnej správy, samosprávne kraje, miestne orgány štátnej správy a obce (ďalej len „orgán verejnej správy“). Tieto osoby sú povinné zhromažďovať, uchovávať a podľa potreby aktualizovať informácie o životnom prostredí súvisiace s výkonom ich verejných funkcií podľa osobitných predpisov so zámerom ich efektívneho a systematického šírenia.

(ii) Existuje adekvátny prísun informácií úradom;

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí musí byť systém zhromažďovania a uchovávania zvolený tak, aby čo najviac umožňoval transparentný a efektívny prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí v súlade s podmienkami ustanovenými týmto zákonom. Na tento účel povinné osoby najmä

- a) využijú doterajšie nástroje zhromažďovania informácií o životnom prostredí, najmä vo forme hlásení, oznámení, kontrolnej a rozhodovacej činnosti, a podľa potreby tieto nástroje upravujú a doplnia,
- b) vyvinú primerané úsilie na to, aby sa informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú alebo ktorými disponujú nimi riadené alebo kontrolované povinné osoby, zhromažďovali a uchovávali vo forme, ktorá je ľahko reprodukovateľná a dostupná čo najširšiemu okruhu záujemcov, najmä prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí, hlavne prostredníctvom siete internetu, a aby tieto informácie boli podľa možnosti aktualizované, presné a porovnateľné,
- c) vytvoria a budú udržiavať v aktuálnom stave verejne prístupné zoznamy, registre alebo iné vhodné prostriedky na informovanie verejnosti,
- d) určia osoby alebo útvary zodpovedné za sprístupňovanie informácií o životnom prostredí vrátane prípadnej poradenskej činnosti pre verejnosť v tejto oblasti.

(iii) V naliehavých prípadoch je verejnosť náležite informovaná;

Informácie, spadajúce pod legislatívu krízového plánovania sú okrem iného oznamované verejnosti prostredníctvom verejnoprávnych médií. V prípade potreby (napr. povodne,

priemyselne havarie...) je zvolany prislusny Krizovy stab. Jeho clenmi su aj zamestnanci ustredneho statneho organu, zodpovedni za komunikaciu s verejnosťou (§ 33a zakona c. 17/1992 Zb. o životnom prostredí).

b) S prihladenutím k odseku 2 opatrenia, ktoré majú zaistiť, že spôsob, ktorým úrady poskytujú informácie o životnom prostredí verejnosti je transparentný, a že sú tieto informácie dostupné spôsobmi uvedenými v odseku 2

MŽP SR už v roku 1996 vypracovalo Konceptiu rezortného informačného systému (KRIS), ktorá zanalyzovala úlohy rezortu, stanovila základnú štruktúru informačných systémov a určila zodpovednosť za ich budovanie. Stanovila 3 úrovne:

1. úroveň MŽP SR - pre potreby ministerstva ako ústredného organu štátnej správy a garanta celého systému,
2. inštitucionálnu úroveň - pre zabezpečenie činností každej z jeho inštitúcií a
3. úroveň prierezových, medzirezortných informačných subsystémov (IS) - sem patria:
  - a. Informačný systém životného prostredia (ISŽP) a jeho veľké subsystémy:
  - b. IS monitoringu (ISM)
  - c. IS o území (ISÚ)
  - d. IS o stave (ISS)
  - e. IS odborov životného prostredia (ISOŽP, dnes ISÚŽP)
  - f. Katalóg dátových zdrojov (KDZ) ako metainformačný systém.

Informačný systém o životnom prostredí je voľne dostupný na internetovej stránke www.enviroportal.sk,

c) S prihladenutím k odseku 3 opatrenia, ktoré majú zaistiť, že environmentálne informácie sú aktívne zverejňované v elektronických databázach, ktoré sú verejnosti ľahko prístupné prostredníctvom verejných telekomunikačných sietí;

Povinné osoby majú povinnosť v zmysle § 4 odsek 2 písmeno b) zákona c. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí vyvinúť primerané úsilie na to, aby sa informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú alebo ktorými disponujú nimi riadené alebo kontrolované povinné osoby, zhromažďovali a uchovávali vo forme, ktorá je ľahko reprodukovateľná a dostupná čo najširšiemu okruhu záujemcov, najmä prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí, hlavne prostredníctvom siete internetu, a aby tieto informácie boli podľa možnosti aktualizované, presné a porovnateľné.

d) S prihladenutím k odseku 4 opatrenia, prijaté pre zabezpečenia zverejnenia a rozširovania národných správ o stave životného prostredia;

MŽP SR podľa ustanovení § 33b ods. 1 zákona c. 17/1992 Zb. o životnom prostredí má povinnosť každý rok zverejniť správu o stave životného prostredia v SR. Príslušné ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky 3) mu poskytnú potrebné podklady. Povinné osoby sú podľa § 7 ods. 1 zákona c. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí povinné šíriť informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú.

e) Opatrenia, prijaté za účelom rozširovania informácií uvedených v ods. 5;

Environmentálne zákony, stratégie, politiky, medzinárodné dohody a podobne rovnako ako informácie o ich implementácii sú široko a ľahko dostupné verejnosti. Zákon c. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí.

- f) **S prihliadnutím k odseku 6 opatrenia, prijaté pre podnecovanie prevádzkovateľov, ktorých aktivity majú významný dopad na životné prostredie, aby pravidelne informovali verejnosť o vplyve svojich aktivít a produktov na životné prostredie;**

Malé a stredne veľké podniky každoročne vydávajú výročné správy, v ktorých informujú verejnosť o vplyve svojich aktivít na životné prostredie.

- g) **Opatrenia, prijaté za účelom zverejňovania a poskytovania informácií podľa požiadaviek odseku 7;**

Publikované sú napr. environmentálne hodnotenie dopadu činností, environmentálne analýzy prostredia, environmentálne analýzy zdrojov znečistenia, multikriteriálne hodnotenia v procese EIA, analýzy v rámci urbanistického a územného plánovania, fakty o stave znečistenia, priemyselné riziká a pod. V elektronickej forme sa nachádzajú na stránke www.enviroportal.sk a na stránkach rezortných organizácií (napr. www.sazp.sk, www.shmu.sk)

- h) **S prihliadnutím k odseku 8 opatrenia, prijaté pre prijatie mechanizmov zaisťujúcich, že verejnosti budú sprístupnené dostatočné informácie o výrobkoch;**

V zmysle § 5 ods. 6 zákona č. 469/2002 Z.z. zákona o environmentálnom označovaní výrobkov ministerstvo zabezpečí, aby sa na procese navrhovania a určovania skupín výrobkov a osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky mohli zúčastniť zainteresované strany, najmä zástupcovia výrobcov, dovozcov a predávajúcich vrátane malých podnikateľov a stredných podnikateľov, odborových zväzov, združení na ochranu životného prostredia a združení na ochranu spotrebiteľov, vedeckovýskumných pracovísk, orgánov verejnej správy, autorizovaných osôb a akreditovaných pracovísk.

V zmysle § 15 zákona č. 469/2002 Z.z. zákona o environmentálnom označovaní výrobkov ministerstvo zabezpečí, aby verejnosť mala možnosť vyjadriť sa k návrhu na určenie skupín výrobkov, ako aj k návrhu osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky. Ministerstvo vo Vestníku MŽP SR pravidelne uverejní zoznam výrobkov, ktorým bola udelená environmentálna značka a využije ďalšie formy aktívneho informovania verejnosti o systéme environmentálneho označovania výrobkov.

- i) **S prihliadnutím k odseku 9 opatrenia prijaté pre zriadenie celonárodného registra znečisťovania.**

§ 5 a 6 zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí – Národný register znečistenia

- **Popíšte akékoľvek prekážky, ktoré stoja v ceste implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 5.**

V SR je článok 5 Aarhuského dohovoru plne implementovaný.

- **Uved'te ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní ustanovení o prístupe k informáciám – napríklad či existujú štatistiky o zverejnených informáciách.**

Na všetkých orgánoch štátnej správy a samosprávy sú zriadené pracoviská pre komunikáciu s verejnosťou, ktoré si vedú evidenčnú knihu prijatých a vybavených žiadostí o poskytnutie informácie, ktoré sa každoročne štatisticky vyhodnocujú. V SHMÚ bol v súlade so zákonom č. 245/2003 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, ako súčasť Informačného systému integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania, zriadený

Integrovaný register informačného systému (IRIS), ktorý obsahuje údaje a informácie o prevádzkovateľoch a prevádzkach spadajúcich pod tento zákon.

V súlade so zákonom č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a vyhláškou MŽP SR č. 411/2007 Z.z., ktorou sa tento zákon vykonáva, je SHMÚ poverený správou Národného registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia, ktorý bude obsahovať údaje a informácie o prevádzkovateľoch a prevádzkach spadajúcich pod tento zákon.

V súlade so zákonom č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia a vyhláškou MŽP SR č. 61/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch bol zriadený Národný emisný informačný systém, ktorý obsahuje údaje a informácie o veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia.

V súlade so zákonom č. 364/2004 Z.z. o vodách a vyhláškou MŽP SR č. 221/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zisťovaní výskytu a hodnotení stavu povrchových vôd a podzemných vôd, o ich monitorovaní, vedení evidencie o vodách a o vodnej bilancii bola na SHMÚ zriadená Súhrnná evidencia o vodách, ktorá obsahuje vybrané údaje a informácie v tomto členení:

- evidencia vodných útvarov povrchovej vody a podzemnej vody
- evidencia množstiev a kvality vody vo vodných útvaroch vrátane ich ovplyvňovania ľudskou činnosťou
- evidencia práv a povinností vyplývajúcich z rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy
- evidencia chránených území.

Evidencia o vodách je prístupná verejnosti. Každý má právo robiť si z nej výpisy u poverenej osoby a na príslušnom orgáne štátnej vodnej správy.

- **Uved'te súvisiace internetové stránky.**

www.enviroportal.sk – www stránka obsahujúca súhrnné informácie o životnom prostredí vrátane linkov na relevantné odborné organizácie

Odsek 1a), 1b) Existencia a kvalita environmentálnych údajov

- **Je zavedený inštitucionálny systém prenosu údajov medzi úradmi niekoľkých odvetví administratívy? Ak áno, aké sú hlavné rysy tohto systému (napríklad sú environmentálne údaje v rámci systému poskytované zdarma alebo za poplatok)?**

Je vytvorený funkčný Informačný systém o životnom prostredí (www.enviroportal.sk). Pre potreby MŽP SR ho spravuje a aktualizuje SAŽP. Údaje, ktoré sú k dispozícii, sú poskytované bezplatne.

- **Prevádzkujú rôzne úrovne a druhy environmentálnych a odvetvových úradov paralelné systémy spracovania údajov? Ak áno, sú zavedené nejaké opatrenia, ktoré pomáhajú zefektívniť tok informácií a harmonizovať údaje (napríklad vzájomným prepojením niekoľkých databáz, využívaním štandardných definícií alebo operačných kódov)?**

Tok informácií a harmonizáciu údajov zabezpečuje metainformačný systém.

- **Sú zavedené mechanizmy pre zabezpečenie alebo kontrolu kvality (presnosť, kategorizácia, porovnateľnosť a načasovanie) environmentálnych údajov, zahrnutých do databáz?**

Kontrola kvality je zabezpečovaná priebežne pri spracovávaní a manipulácii s environmentálnymi údajmi.

- **Sú určité informácie poskytované v móde reálneho času (napríklad informácie o kvalite ovzdušia vo väčších mestách)?**

Informácie sú zabezpečované na internetovej stránke www.enviro.gov.sk a www.shmu.sk.

SHMÚ poskytuje v móde reálneho času:

- údaje zo všetkých kontinuálnych staníc Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia pre všetky monitorované znečisťujúce látky <http://www.shmu.sk/sk/?page=991>. Rozsah merania a poskytovania údajov pokrýva celú SR,
- údaje o vodných stavoch, teplote povrchových vôd a informácie o snehovej pokrývke na území SR,
- údaje a informácie o hydrologickej situácii a vývoji situácie na slovenských tokoch.

Uvedené údaje sú sprístupnené na web stránke SHMÚ <http://www.shmu.sk/sk/?page=110>.

Odsek 1c) Naliehavé environmentálne informácie

- **Ako sú verejnosti oznamované informácie, spadajúce pod legislatívu krízového plánovania? Sú zavedené nejaké opatrenia pre koordináciu snahy príslušných úradov o rozširovanie naliehavých informácií?**

Verejnosti sú informácie oznamované prostredníctvom verejnoprávnych médií. Tieto činnosti koordinujú v zmysle platných predpisov krízové štáby, ktorých členmi sú zástupcovia štátnych úradov, zodpovední za informovanosť verejnosti.

Napr. zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v §22 upravuje informovanie verejnosti a jej účasť na rozhodovacích procesoch. Uvedené ustanovenie sa týka predovšetkým prevencie, keď prevádzkovateľ podniku kategórie B je povinný v mieste obvyklým spôsobom a podľa potreby aj opakovane informovať verejnosť, ktorá môže byť dotknutá závažnou priemyselnou haváriou súvisiacou s jeho činnosťou (ďalej len "dotknutá verejnosť"), o charaktere tejto činnosti, o možných rizikách a opatreniach na ich zníženie, ako aj o požadovanom správaní dotknutej verejnosti v prípade vzniku závažnej priemyselnej havárie. Prevádzkovateľ súčasne zašle túto informáciu aj obvodnému úradu životného prostredia, orgánu štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi a dotknutej obci a spolupracuje s dotknutou obcou a podľa potreby aj s ďalšími orgánmi zúčastňujúcimi sa na zdolávaní závažných priemyselných havárií podľa osobitných predpisov. Napr. zákon č. 414/2002 Z. z. o hospodárskej mobilizácii v znení neskorších predpisov § 5 písm. v) poskytovanie vysielacieho času potrebného na informovanie verejnosti o krízovej situácii a o opatreniach na riešenie krízovej situácie. Podľa § 14 ods. 1 zákona 151/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov majú používatelia genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v prípade nekontrolovaného úniku GMO, ohrozujúceho ľudí alebo životné prostredie, povinnosť upovedomiť bezprostredne ohrozené osoby v okolí a poskytnúť verejnosti informácie o havárii a o vykonaných opatreniach vhodnou formou zverejnenia.

MŽP SR prostredníctvom SAŽP zabezpečuje prevádzku informačného systému o prevencii závažných a priemyselných havárií, ktorý je verejne dostupný prostredníctvom internetovej aplikácie na www.enviroportal.sk.

- **Majú znečisťovatelia povinnosť v havarijných prípadoch priamo informovať verejnosť?**

Podľa § 33a ods. 3) zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov povinnosť neodkladne informovať verejnosť má aj fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá spôsobila vážne ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia najmä v dôsledku prevádzkovej nehody (havárie), požiaru alebo dopravnej nehody. V informácii uvedie v rozsahu, v akom jej je známy, stručný opis nehodovej udalosti, príčiny jej vzniku, mieru a rozsah poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia,

prípadne jeho jednotlivých zložiek, a prijaté nápravné opatrenia. Forma a rozsah informovania verejnosti musia zodpovedať druhu, vážnosti a rozsahu ohrozenia alebo poškodenia životného prostredia a možnostiam povinnej osoby.

Napr. podľa §22 zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon") je prevádzkovateľ podniku kategórie B povinný informovať verejnosť, ktorá môže byť dotknutá závažnou priemyselnou haváriou súvisiacou s jeho činnosťou. Podľa §22 ods. 10 uvedeného zákona, informovanie príslušných orgánov a verejnosti o závažnej priemyselnej havárii v prípade jej vzniku upravujú osobitné predpisy, napr. zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi, zákon NRSR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií), zákon SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

Podľa §24 uvedeného zákona prevádzkovateľ je povinný bez zbytočného odkladu, najneskôr však do 24 hodín, oznámiť závažnú priemyselnú haváriu obvodnému úradu životného prostredia, ministerstvu životného prostredia a ministerstvu vnútra.

- **Existuje legislatívna požiadavka a/alebo metóda rozširovania informácií po krízovej situácii (post-emergency), (napríklad informácie o zodpovedných stranách, príčinách havarijného stavu, opatreniach, prijatých pre predchádzanie nehodám v budúcnosti)?**

Rozširovanie informácií po krízovej situácii ustanovuje napr. **zákon č. 359/2007 Z. z.** o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa tohto zákona prevádzkovatelia spadajúci pod režim zákona musia na jednej strane v prípade hrozby vzniku environmentálnej škody prijať a vykonať preventívne opatrenia a na druhej strane, v prípade ak environmentálna škoda reálne vznikne, musia vykonať nápravné opatrenia ex post. Tieto informácie sú súčasťou informačného systému v zmysle § 20 uvedeného zákona, ktorý realizuje SAŽP a budú prístupné verejnosti.

Podľa § 25 **zákona č. 261/2002 Z. z.** o prevencii závažných priemyselných havárií MŽP SR vedie register závažných priemyselných havárií, ktorý obsahuje stručné údaje o závažných haváriách, najmä

- a) dátum, podnik, miesto vzniku závažnej priemyselnej havárie,
- b) druh závažnej priemyselnej havárie, jej opis, druh prítomnej vybranej nebezpečnej látky,
- c) rozsah a dĺžku trvania závažnej priemyselnej havárie a spôsob jej zdolania,
- d) zdroj a hlavnú príčinu vzniku závažnej priemyselnej havárie,
- e) následky závažnej priemyselnej havárie na život a zdravie ľudí, na životné prostredie a na majetok,
- f) opatrenia prijaté
  1. na obmedzenie, prípadne odstránenie následkov závažnej priemyselnej havárie,
  2. na zamedzenie opakovania sa podobných závažných priemyselných havárií.

Zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

Zákon č. 666/2004 Z.z. o ochrane pred povodňami

Zákon č. 414/2002 Z. z. o hospodárskej mobilizácii v znení neskorších predpisov.

Odsek 2) Informácie o type a rámci dostupných environmentálnych informácií a praktické opatrenia pre rozširovanie informácií

- **Existuje environmentálna meta-databáza (napríklad katalóg zdrojov environmentálnych údajov)?**

V rezorte MŽP SR je budovaná environmentálna metadatabáza. Konkrétne sa jedná o metainformačný systém EnviroInfo dostupný na: <http://enviroinfo.enviroportal.sk/> . Treba však podotknúť, že pre tento IS je potrebné zlepšiť organizačné zabezpečenie.

Odsek 5) Šírenie informácií: strategické a normatívne materiály

- **Sú environmentálne zákony, stratégie, politiky, medzinárodné dohody a podobne, rovnako ako informácie o ich implementácii, široko a ľahko dostupné verejnosti?**

Prostredníctvom internetových stránok jednotlivých organizácií a systému ENVIROINFO sú strategické a normatívne materiály za jednotlivé oblasti verejnosti prístupné na internetových stránkach jednotlivých organizácií. Napr. konkrétne za odvetvie chemickej legislatívy, legislatívy uvádzania vybraných chemických látok a prípravkov na trh, ako aj politiky majúce dopad na životné prostredie, ktoré sú v gescii odboru priemyslu Ministerstva hospodárstva SR, v odkaze Výrobné odvetvia.

Odsek 6) Podnecovanie prevádzkovateľov k aktívnemu šíreniu informácií

- **Sú zavedené akékoľvek opatrenia druhu, ku ktorému sa vzťahuje tento odsek, ktoré sú špeciálne určené pre malé a stredne veľké podniky?**

Výročné správy jednotlivých organizácií sú zverejňované na internete.

Veľkí znečisťovatelia životného prostredia vypracovávajú správu o stave životného prostredia, ktorú zverejňujú na svojich webových stránkach.

Odsek 7) Šírenie informácií: fakty, analýzy, vysvetľujúce materiály a informácie o rokovaniach štátnych inštitúcií, súvisiace so životným prostredím

- **Aké environmentálne analýzy, fakty a informačné materiály sú publikované**

V zmysle § 33b zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov sa každoročne spracováva Správa o stave životného prostredia SR, ktorú MŽP SR vydáva do 15. decembra nasledujúceho kalendárneho roka. Príslušné ústredné orgány štátnej správy SR mu poskytujú potrebné podklady.

Iné druhy správ o stave životného prostredia:

- Správy o vplyvoch hospodárskych odvetví na životné prostredie SR (Sektorové správy) – v elektronickej forme (internet – enviroportál),
- Indikátory udržateľného rozvoja (Indikátory TUR) a indikátory o vplyvoch hospodárskych odvetví na životné prostredie (sektorové indikátory) – v elektronickej forme (internet – enviroportál),
- Správy o stave životného prostredia podľa D-P-S-I-R štruktúry – v elektronickej forme (internet – enviroportál),
- Informačné brožúry o životnom prostredí SR – v elektronickej forme (internet – enviroportál), jazyk – slovenský a anglický (aktualizácia každé 2 roky).
- Vodohospodárska bilancia kvantity a kvality vôd, vypracovaná a sprístupnená na stránke SHMÚ <http://www.shmu.sk/sk/>.
- Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR a Hodnotenie kvality ovzdušia v SR.
- V rámci kvantity a kvality povrchových a podzemných vôd SHMÚ každý rok publikuje v rámci Čiastkového monitorovacieho systému voda príslušné správy a ročenky na národnej úrovni.

VÚVH podľa § 13 ods. 3 písm. a) vypracúva správu o zhodnotení dopadov ľudskej činnosti na stav povrchových vôd a podzemných vôd. Toto hodnotenie sa aktualizuje najneskôr 2 roky pred spracovaním plánov manažmentu povodí, najbližšie to bude v roku 2013.

Odsek 8) Informácie o produktoch

- **Existuje legislatívna požiadavka a/alebo metóda účasti verejnosti pri udeľovaní alebo monitorovaní využívania environmentálneho označovania?**

Legislatívna požiadavka účasti verejnosti pri udeľovaní alebo monitorovaní využívania environmentálneho označovania je ustanovená v § 15 zákona č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov.

Odsek 9) Registre únikov a prenosov znečisťujúcich látok (PRTR)

- **Popíšte stručne váš pokrok v zmysle ratifikácie Kyjevského protokolu!**

Návrh na pristúpenie SR k protokolu o registroch únikov a prenosov znečisťujúcich látok (Protokol) je v súčasnej dobe pripravený na rokovanie Národnej rady SR. Predpoklad pristúpenia SR k Protokolu je začiatok roka 2008.

Požiadavky PRTR sú obsiahnuté v zákone č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí. Tento zákon definuje Národný register znečistenia, jeho vedenie a súvisiace povinnosti. Sprístupnenie informácií o životnom prostredí sa prvý krát uskutoční za rok 2007. Zdrojom údajov Národného registra znečistenia budú údaje poskytnuté prevádzkovateľmi činností, ale aj údaje o uvoľnení znečisťujúcich látok do životného prostredia, údaje z difúzných zdrojov znečistenia a údaje získané z iných databáz.

- **Ak je už zavedený systém PRTR, aké sú významné rysy (unikátne pre danú stranu, prvky navyše okrem tých, ktoré sú zahrnuté v Protokole alebo v Nariadení EC)?**

MŽP SR pripraví návrh novely zákona 205/2004 Z. z. a vyhlášky č. 411/2007 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon 205/2004 Z.z., z dôvodu zosúladenia s Protokolom a súčasne aj s nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 166/2006/ES o zriadení Európskeho registra únikov a prenosov znečisťujúcich látok, a ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES (ďalej len „E-PRTR“), ktorým pristúpilo Európske spoločenstvo k Protokolu

- **Sú záväzky, týkajúce sa správ PRTR, harmonizované s ostatnými existujúcimi záväzkami, vzťahujúcimi sa k environmentálnym záležitostiam a správam (napríklad správy o CO₂, chemickej bezpečnosti, predchádzaniu nehodám) v záujme zredukovania množstva paralelných správ?**

SR ako členský štát Európskej únie v júni 2006 naplnila požiadavky Smernice 61/96/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (smernica o IPKZ) a zabezpečila prvé reportovanie údajov o prevádzkovateľoch a ich emisiách do ovzdušia a vôd do Európskeho registra znečisťovania (EPER- European pollution emission register) za kalendárny rok 2004. Na národnej úrovni je vybudovaný Integrovaný register informačného systému (IRIS) v podobe relačnej databázy. Oznamovacia povinnosť pre prevádzkovateľov do registra je každoročná. Údaje registra sú sprístupnené verejnosti na web stránkach <http://ipkz.shmu.sk/ipkz.html> a <http://ipkz.enviroportal.sk/>.

Dňa 1. septembra 2007 nadobudla účinnosť vyhláška MŽP SR č. 411/2007 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa uvedeného zákona majú prevádzkovatelia vykonávajúci jednu alebo viac činností uvedených v prílohe č. 2, povinnosť poskytovať údaje o ročnom množstve uvoľňovaných znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy podľa prílohy č. 1 zákona a údaje o prenosoch odpadu mimo lokalitu prevádzky do Národného registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia. Rozsah poskytovaných údajov je rovnaký v porovnaní s požiadavkami Registrov únikov a prenosov znečisťujúcich látok.

Vo vyhláške MŽP SR č. 411/2007 Z. z. je uvedená špecifikácia Národného registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia, požiadavky na sprístupnenie údajov registra verejnosti ako i poverený správca registra. Prevádzkovatelia majú naplniť oznamovaciu povinnosť každoročne do 31. marca za predchádzajúci kalendárny rok. Z dôvodu odstránenia duplicitného poskytovania údajov prevádzkovateľmi, a v súlade s požiadavkami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok bude Integrovaný register informačného systému (IRIS) v SR transponovaný a rozšírený na Národný register uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia. Národný register uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia bude naplňovať všetky požiadavky Registrov únikov a prenosov znečisťujúcich látok a jeho realizácia bude zabezpečená do konca roka 2008. Do Integrovaného registra informačného systému (IRIS) prevádzkovatelia poskytujú údaje o všetkých emisiách jednotlivých znečisťujúcich látok požadovaných podľa smernice o IPKZ, prahové hodnoty množstva znečisťujúcich látok neboli prevzaté do národných právnych predpisov. Databáza tak môže byť základňou údajov naplnenia ďalších požiadaviek na reportovanie údajov.

Článok 6

Účasť verejnosti na rozhodovaniach o vymedzených činnostiach

- **Uvedte konkrétne legislatívne, administratívne a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o prístupe k informáciám o životnom prostredí obsiahnuté v článku 6 Aarhuského dohovoru.**

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov

Zákon č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov,

Zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 10 písm. d) verejnosť, účastníci konania, dotknuté orgány, zúčastnené osoby.

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje účasť verejnosti v rámci konania - § 25 Účastníci konania (fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť environmentálnou škodou priamo dotknuté, ako aj MVO). Verejnosť (fyzická osoba) a MVO môžu podávať aj oznámenia - § 26 Oznámenie.

- **Vysvetlite, ako bol implementovaný každý odsek článku 6. Popíšte transpozíciu príslušných definícií v článku 2.**

Popíšte:

a) **S prihliadnutím k odseku 1 opatrenia, ktoré zaisťujú, že:**

ii) **Ustanovenia článku 6 sú uplatňované na rozhodovanie o povolení navrhovaných aktivít, ktoré nie sú uvedené v prílohe I a ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie;**

Do prijatia zákona č. 454/2007 Z. z. ktorým sa zmenil zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z. mali environmentálne občianske združenia majúce pôsobnosť aspoň rok

postavenie účastníka konania o povolení činností povoľovaných podľa zákona o ochrane prírody. Prijatím zákona sa stali zúčastnené osoby.

h) S prihliadnutím k odseku 8 opatrenia, ktoré zaisťujú, že pri rozhodovaní musia byť výsledky účasti verejnosti (pripomienky verejnosti) zohľadnené a že príslušný orgán je povinný v prípade zamietnutia alebo neakceptovania pripomienok verejnosti vysvetliť, prečo pripomienky zamietol alebo neakceptoval (Podľa Implementačného sprievodcu k Aarhuskému dohovoru na str. 109 musí príslušný orgán seriózne zvážiť všetky obdržané pripomienky a musí vydať rozhodnutie, ktoré je založené na všetkých obdržaných informáciách a pripomienkach. Zároveň musí vedieť preukázať, prečo boli konkrétne pripomienky alebo námietky zamietnuté);

Správny orgán v rozhodnutí nemusí uviesť, ako sa vysporiadal s námietkami MVO v postavení zúčastnenej osoby a prečo boli ich konkrétne pripomienky alebo námietky zamietnuté. Týka sa to všetkých konaní o povolení činností s významným vplyvom na životné prostredie podliehajúcich procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (činnosti v prílohe I Aarhuského dohovoru), ako aj činností majúcich významný vplyv na životné prostredie povoľovaných podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

i) S prihliadnutím k odseku 9 opatrenia, ktoré zaisťujú, že verejnosť je o rozhodnutí okamžite informovaná a že je verejnosťí sprístupnený text rozhodnutia spolu s odôvodneniami a úvahami, na ktorých je rozhodnutie založené;

Podľa § 38 ods. 5 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie povoľujúci orgán „vhodným spôsobom zverejní výrokovú časť rozhodnutia a podstatnú časť jeho odôvodnenia týkajúcu sa vplyvu na životné prostredie, a to ešte pred nadobudnutím jeho právoplatnosti“.

- **Popíšte akékoľvek prekážky, ktoré stoja v ceste implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 6. Boli prijaté alebo navrhnuté zákony znižujúcu existujúcu úroveň práva verejnosti resp. zainteresovanej verejnosti zúčastniť sa na povoľovaní činností podliehajúcich čl. 6 Dohovoru? Ak áno, popíšte prijaté alebo navrhované zmeny.**

Podľa noviel zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o ochrane prírody a krajiny sú MVO pri povoľovaní činností uvedených v prílohe I Dohovoru a činností, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie v postavení zúčastnených osôb.

- **Sú niektoré prijaté alebo navrhnuté zákony v rozpore s požiadavkami Dohovoru? Ak áno, popíšte prijaté alebo navrhované zmeny.**

Správny orgán v rozhodnutí nemusí uviesť, ako sa vysporiadal s námietkami MVO v postavení zúčastnenej osoby a prečo boli ich konkrétne pripomienky alebo námietky zamietnuté.

Odsek 1) Aktivity, spadajúce pod článok 6

- **Uplatňuje národná legislatíva alebo zavedené metódy procedúry z článku 6 Dohovoru výhradne na rozhodovanie, vyžadujúce hodnotenie vplyvov na životné prostredie (EIA) alebo aj na iné typy rozhodovania?**

V konaniach o povolení činností s významným vplyvom na životné prostredie podliehajúcich procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (činnosti v prílohe I Aarhuského

dohovoru), ako aj činností majúcich významný vplyv na životné prostredie povoloňovaných podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa podľa noviel príslušných zákonov v roku 2006 MVO stali zúčastnenými osobami.

- **V prípade, ak je pre povolenie navrhovanej aktivity, uvedenej v zozname v prílohe I (napríklad povolenie k plánovaniu, povolenie stavby, environmentálne povolenie, licencia na ťažbu), požadované postupné rozhodovanie, požaduje legislatíva účasť verejnosti iba v súvislosti s takými rozhodnutiami (s ktorými), iba s niektorými (s ktorými) alebo so všetkými?**

Požiadavky Aarhuskeho dohovoru k povoleniu stavby sú obsiahnuté aj v zákone č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o IPKZ). Súčasne sa pripravuje novela vyhlášky 391/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o IPKZ, z dôvodu zosúladenia s Dohovorom a s E-PRTR.

Povinnosť účasti verejnosti pri vydávaní súhlasu na vydanie rozhodnutí o povolení stavby spaľovne odpadov alebo zariadenia na spoluspaľovanie odpadov a na ich zmeny vyplýva z § 23 odsekov 3 až 6 zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia.

Odsek 2) Oznámenie dotknutej verejnosti

- **Definujú národné zákony dotknutú verejnosť a ak áno, ako?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov definuje verejnosť, ktorá sa zúčastňuje procesu posudzovania nasledovne: „Verejnosť je jedna alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb, ich združenia, organizácie alebo skupiny.“

Podľa ustanovenia § 24 uvedeného zákona je zainteresovaná verejnosť definovaná ako verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania. Medzi zainteresovanú verejnosť patrí najmä

- a) občianska iniciatíva podľa § 25,
- b) občianske združenie podporujúce ochranu životného prostredia podľa § 26,
- c) organizácia podporujúca ochranu životného prostredia založená podľa osobitných predpisov s viac ako dvojročnou pôsobnosťou (ďalej len "mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia") podľa § 27.

Termín zúčastnená a zainteresovaná verejnosť uvádzajú aj napr. zákon č. 275/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 129/1996 Zb. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá v znení zákona NR SR č. 160/1996 Z.z., termín dotknutá fyzická osoba uvádza zákon o lesoch, termín verejnosť uvádza zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, zákon č. 277/2005 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde, termín zainteresovaná verejnosť dotknutá konaním uvádza zákon č. 532/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, termín verejnosť uvádza zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje zainteresovanú verejnosť nasledovne:

Zainteresovaná verejnosť je verejnosť, ktorá je alebo môže byť dotknutá konaním pri vydávaní povolenia pre novú prevádzku alebo povolenia podstatnej zmeny v činnosti

prevádzky alebo konaním pri aktualizácii podmienok povolenia uskutočňovanej na základe výzvy podľa § 22 ods. 1 písm. d) alebo ktorá má alebo môže mať na takomto konaní záujem.

Zainteresoanou verejnosťou je

a) osoba, ktorá tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutá, a to až do času, kým sa preukáže opak,
b) organizácia podporujúca ochranu životného prostredia založená podľa osobitných predpisov;18a) táto organizácia sa na účely tohto zákona považuje za subjekt, ktorého právo na priaznivé životné prostredie18b) môže byť rozhodnutím dotknuté,
c) občianske združenie18c) združujúce najmenej 250 fyzických osôb starších ako 18 rokov, z toho aspoň 150 osôb s trvalým pobytom v obci, ktorá je účastníkom konania; toto združenie sa na účely tohto zákona považuje za subjekt, ktorého právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté.

- **Aká „dotknutosť“ sa vyžaduje od fyzických osôb, aby sa mohli zúčastniť konania o povolení činnosti (faktická dotknutosť, dotknutosť na právach)? Je táto požiadavka v súlade k definíciou „zainteresovanej verejnosti“ v Aarhuskom dohovore?**

Zákony SR vyžadujú, aby osoba, ktorá sa zúčastňuje konania o povolení činnosti, mohla byť priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch (§ 14 Správneho poriadku). Pri povoľovaní stavieb musia byť výslovne priamo dotknuté vlastnícke práva alebo iné práva k pozemkom alebo stavbám (§ 34 ods. 2 a § 59 ods. 1 Stavebného zákona.) I.

- **Ako sa v praxi posudzuje skutočnosť, či fyzická osoba môže byť činnosťou dotknutá? Aké sú praktické skúsenosti z posudzovaním úradov, či osoba „môže byť“ povoľovanou činnosťou dotknutá?**

Orgány verejnej správy občas nevedia identifikovať osoby, ktoré „môžu byť“ povoľovacou činnosťou dotknuté. Z tohto dôvodu sa môže stať, že nepriznajú postavenie účastníka konania ani obyvateľom bývajúcim v tesnej blízkosti navrhovanej činnosti alebo stavby.

- **Ako sa v praxi akceptuje účasť na povoľovanom konaní tých fyzických osôb, ktoré môžu byť povoľovanou činnosťou dotknuté?**

V praxi občas nie je dôsledne zisťované, resp. určené právo fyzických osôb zúčastniť sa na rozhodovaní ovplyvňujúcom životné prostredie, napríklad pri povoľovaní stavby alebo prevádzky, keď osoba nevlastní susedný pozemok, ale povolenie tejto stavby alebo prevádzky môže výrazne ovplyvniť užívanie jej nehnuteľnosti, súkromie alebo právo na kvalitný život v súkromí bez nadmerných rušivých vplyvov.

- **Boli prijaté nejaké opatrenia na podporu účasti dotknutých fyzických osôb na konaní o povolení činnosti?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov – proces posudzovania vplyvov sa vykonáva pred povolením činností podľa osobitných predpisov. Uvedený zákon v § 26 a § 27 ustanovuje, že občianske združenie a mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia, ak podali písomné stanovisko v procese posudzovania, sa následne stávajú účastníkom povoľujúceho konania posudzovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

- **Umožňuje legislatíva aj účasť na povoľovaní aj osobám, ktoré „majú záujem“ na procese environmentálneho rozhodovania (having an interest in, the environmental decision-making – čl. 2 ods. 5 Dohovoru)?**

Osoba sa môže zúčastniť na povoľovaní iba ak môže byť priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Ak má iba „záujem“ na environmentálnom rozhodovaní stáva sa zúčastnenou osobou.

- **Sú prijaté nejaké osobitné opatrenia pre podnecovanie účasti verejnosti v najvýznamnejších prípadoch environmentálneho rozhodovania?**

Osobitné opatrenia neboli prijaté.

Odsek 3) Časové rámce pre účasť verejnosti

- **Koľko času je zvyčajne pridelené na prerokovanie s verejnosťou? Predpisuje zákon minimálnu dobu?**

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov - časový rámec pre účasť verejnosti je uvedený v príslušných ustanoveniach zákona.

- **Aké sú časové rámce pre:**
  - **Informovanie verejnosti o dostupnosti relevantných informácií?**
  - **Prístup verejnosti k relevantným informáciám, vytvorenie jej názoru a predloženie pripomienok?**
  - **Informovanie verejnosti o začatí verejných prerokúvaní?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov - časový rámec pre účasť verejnosti je uvedený v príslušných ustanoveniach zákona.

Odsek 4) Včasná účasť verejnosti

- **Identifikuje zákon jasne špecifikované štádiá procedúry rozhodovania, v ktorých má prebehnúť upovedomenie verejnosti?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov - časový rámec pre upovedomenie verejnosti je uvedený v príslušných ustanoveniach zákona.

- **Je umožnená účasť verejnosti vo fáze screeningu – scopingu v rámci procedúry EIA?**

Účasť verejnosti je umožnená podľa § 23 ods. 1,3 a 4 a § 30 ods. 5 zákona č. 24/2006 Z. z.

- **Prebieha proces účasti verejnosti pri rozhodovaní o doporučenej aktivite, ktorá je predmetom EIA, v štádiu, kedy sú alternatívy ešte otvorené?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov - časový rámec pre podanie pripomienok k navrhovanej činnosti (vrátane pripomienok k predkladaným variantom) je uvedený v príslušných ustanoveniach zákona.

Odsek 5) Podnecovanie perspektívnych žiadateľov k zvýšeniu účasti verejnosti

- **Akú úlohu má investor v organizovaní účasti verejnosti počas procedúry rozhodovania?**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov – investor (navrhovateľ) organizuje v spolupráci s dotknutou obcou verejné prerokovanie posudzovanej činnosti a povinne sa zúčastňuje na verejnom prerokovaní a konzultáciách s verejnosťou.

V rozhodovacom procese o povolení aktivít, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie je zabezpečená účasť verejnosti verejnými vyhláškami. Výsledky účasti verejnosti sú zohľadňované a v prípade neakceptovania sú v rozhodovacom procese zdôvodnené.

Odsek 6) Zabezpečovanie prístupu k informáciám, relevantným pre rozhodovanie

- **Sú prípady, kedy bol kompletný súbor dokumentácie EIA klasifikovaný na základe komerčnej dôvernosti alebo práv intelektuálneho vlastníctva?**

Takýto prípad nie je známy.

Odsek 7) Pripomienky verejnosti

- **Akú úlohu hrajú techniky multilaterálnych diskusií (napríklad verejné prerokovania, objasňujúce schôdze) v procedúrach environmentálneho rozhodovania?**

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa všetky relevantné pripomienky a závery verejného prerokovania dôsledne vyhodnocujú a zohľadňujú v záveroch z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (záverečné stanovisko).

Odsek 8) Patričné ohľady na výsledky účasti verejnosti

- **Existujú praktické techniky pre náležité zohľadňovanie pripomienok verejnosti v prípadoch, keď je doručených veľa pripomienok? Existujú súvisiace legislatívne nariadenia k takémuto prípadu?**

Áno.

Odsek 9) Informácie o rozhodnutí

- **Je súčasťou rozhodnutia odôvodnenie, vzťahujúce sa k vecným a legislatívnym argumentom, vzneseným v rámci procedúry? Ak nie, môže byť takéto zanedbanie napadnuté podľa procedúry, uvedenej v článku 9, odsek 2 Dohovoru?**

Obligatórnou súčasťou rozhodnutia je odôvodnenie.

Odsek 10) Účasť verejnosti pri preskúmaní alebo aktualizácii rozhodnutia

- **Aké druhy zmien v prevádzkových podmienkach aktivity, spadajúcej do rámca odseku 1 článku 6, sú kvalifikované ako významné a preto vedú k novej procedúre rozhodovania v prípadoch, kedy by mala byť umožnená účasť verejnosti?**

Verejnosť využíva možnosti pri preskúmaní rozhodnutí alebo pri ich zrušení alebo zmenách v rámci odvolacieho konania (rozkladu) podľa správneho poriadku.

Článok 7

Účasť verejnosti na tvorbe plánov, programov a politík týkajúcich sa životného prostredia

- **Uveďte praktické alebo iné opatrenia, zaisťujúce účasť verejnosti pri príprave plánov a programov súvisiacich so životným prostredím.**

K opatreniam patrí napríklad verejné prerokovanie, informovanie v tlači a médiách, písomné pripomienkovanie, vystavenie na internete. Uvedenú problematiku upravuje aj § 13 ods. 4 vodného zákona, zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Verejnosť je zainteresovaná do prípravy dokumentácie starostlivosti o chránené územia, ktoré sú verejne prerokované. Tak isto je

verejnosť aj pri príprave vyhlášok o CHVÚ a CHÚ. Krajské úrady životného prostredia organizujú verejné prerokovávanie koncepčných materiálov.

Podľa § 54 ods. 1 a ods. 18 až 21 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:

(18) Orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, je povinný pred jej schválením prerokovať písomne oznámené pripomienky občianskeho združenia, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1), doručené tomuto orgánu najneskôr 30 dní pred predpokladaným termínom jej schválenia.

(19) Občianske združenie podľa odseku 18 môže požiadať orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, aby ho písomne upovedomil o obstarávanej dokumentácii a predpokladanom termíne jej schvaľovania. Žiadosť združenia musí obsahovať najmä názov občianskeho združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene občianskeho združenia a druh dokumentácie, ktorej sa žiadosť o upovedomenie týka; prílohou k žiadosti musia byť zaregistrované staty občianskeho združenia a ich zmeny. Orgán ochrany prírody, ktorému takáto žiadosť bola doručená, je povinný písomne upovedomiť občianske združenie o obstarávanej dokumentácii ochrany prírody a krajiny a predpokladanom termíne jej schvaľovania, a to najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti.

(20) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je podkladom na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie, 84) dokumentov, plánov alebo projektov podľa § 9 ods. 1 a na činnosť a rozhodovanie orgánov ochrany prírody.

(21) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je verejne prístupná. 85)

-----
3) § 4 zákona č. 17/1992 Zb.

83) § 6 zákona č. 17/1992 Zb.

84) § 7a ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

85) Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

- **Popíšte, aké možnosti existujú pre účasť verejnosti pri príprave politík súvisiacich so životným prostredím.**

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- **Uveďte relevantné internetové stránky.**

www.enviroportal.sk

- **Aké sú najdôležitejšie rozdiely medzi definíciami plánov, programov a politík v súlade s národnou legislatívou (napríklad v rámci, v detailoch, v donucovacej sile)?**

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov posudzovaniu vždy podliehajú strategické dokumenty (politiky, koncepcie plány a programy), ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 zákona, zisťovaciemu konaniu podliehajú všetky ostatné strategické dokumenty (politiky, koncepcie, plány a programy) neuvedené v prílohe č. 1 zákona, ktoré vytvárajú rámec pre realizáciu projektov uvedených v prílohe č. 8 zákona. Plány a stratégie týkajúce sa ŽP schválené vládou a rozpracované na regionálnej úrovni sú nástrojom plánovania a premietajú sa do konkrétnej rozhodovacej činnosti na úseku štátnej vodnej správy (napr. limity pre vypúšťanie

odpadových vôd, odstraňovanie nedostatkov pri manipulácii s látkami škodiacimi vodám, budovanie ČOV, stanovenie princípov aglomerácie).

- **Ktoré typy strategických rozhodnutí sú považované za „vzťahujúce sa k životnému prostrediu“?**

Podľa prílohy č. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov ide o:

"Konceptie ochrany a tvorby ŽP, Plány rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií, Krajské a okresné povodňové plány, Generel ochrany a racionálneho využívania vôd, Havarijné plány (mimoriadneho zhoršenia akosti vôd), Akčné plány na zlepšenie kvality ovzdušia, programy zlepšenia ovzdušia" a ostatné strategické dokumenty (politiky, koncepcie, plány a programy), ktoré vytvárajú rámec pre realizáciu projektov vzťahujúcich sa k životnému prostrediu uvedených v prílohe č. 8 zákona.

Článok 8

Účasť verejnosti na príprave vykonávacích predpisov a/alebo všeobecne použiteľných právne záväzných normatívnych nástrojov

- **Popíšte, ako je podporovaná účinná účasť verejnosti pri príprave vykonávacích predpisov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie.**

Všetky návrhy právnych predpisov, ktorých gestorom je MŽP SR podľa legislatívnych pravidiel vlády SR sprístupňujú na pripomienkovanie aj verejnosti prostredníctvom stránky www.enviro.gov.sk. Verejnosť môže podľa čl. 10 ods. 6 legislatívnych pravidiel vlády SR uplatniť k návrhu právneho predpisu tzv. hromadnú pripomienku. MŽP SR je povinné uskutočniť rozporové rokovanie k takejto pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 fyzických alebo právnických osôb.

Podľa § 50 ods. 1 až 4 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zámer vyhlásiť chránený krajinný prvok, chránený areál, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku, chránené vtáčie územie, zóny chráneného územia alebo chránený strom je orgán ochrany prírody príslušný na ich vyhlásenie povinný písomne oznámiť vlastníčkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku dotknutého zamýšľanou ochranou, ktorého možno zistiť z evidencie v katastri nehnuteľností, dotknutej obci a dotknutým orgánom štátnej správy. Ak ide o chránené vtáčie územie a zóny chráneného územia, je týmto orgánom krajský úrad životného prostredia. Oznámenie zámeru obsahuje najmä základnú charakteristiku zámeru na vyhlásenie ochrany, miesto jeho realizácie. Ak je dotknutý väčší počet vlastníkov pozemkov alebo ak ich pobyt nie je známy, možno oznámenie zámeru doručiť verejnou vyhláškou. Obec je povinná do 15 dní od doručenia oznámenia zámeru informovať o ňom verejnosť vo svojom územnom obvode a umožniť nahliadnuť doň na obvyklom mieste, najmä na úradnej tabuli, najmenej po dobu 15 dní. Vlastník (správca, nájomca) dotknutého pozemku, obec a dotknutý orgán štátnej správy má právo najneskôr do 30 dní od doručenia oznámenia zámeru alebo jeho verejného oznámenia podať k nemu písomné pripomienky orgánu ochrany prírody. Orgán ochrany prírody je povinný najneskôr do 30 dní pripomienky prerokovať s tým, kto ich podal.

Pozn.:

Chránené územia a ich ochranné pásma sa vyhlasujú všeobecne záväzným právnym predpisom – vyhláškou OÚŽP, KÚŽP alebo MŽP SR, alebo nariadením vlády SR podľa kategórie chráneného územia

- **Existujú nejaké požiadavky na účasť verejnosti v koncepcnom štádiu legislatívnej procedúry? Dodržiavajú sa tieto požiadavky v praxi? Boli zaznamenané prípady nedodržiavania týchto pravidiel?**

Podľa legislatívnych pravidiel vlády SR (Čl. 10 ods. 6) sa môže uskutočniť rozporové konanie so zástupcom verejnosti, ak predkladateľ nevyhovel pripomienke, ktorú uplatnil väčší počet fyzických osôb alebo právnických osôb zo strany verejnosti a zároveň súčasťou pripomienky je splnomocnenie zástupcovi verejnosti na ich zastupovanie (hromadná pripomienka). Rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa uskutoční vždy, ak predkladateľ nevyhovel hromadnej pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 fyzických osôb alebo právnických osôb, iba ak existujú vážne dôvody na neuskutočnenie rozporového konania; predkladateľ tieto dôvody zverejní na svojej internetovej stránke.

V štádiu prípravy právneho predpisu sa niekedy v pracovných skupinách zúčastňujú zástupcovia MVO.

- **Môže sa verejnosť účinne brániť proti porušovaniu požiadaviek na účasť verejnosti pri príprave legislatívy? Existujú v tomto prípade pre verejnosť právne nástroje, ktoré zabezpečujú právnu vynúiteľnosť práva verejnosti na účasť na príprave legislatívy?**

Účasť verejnosti pri príprave legislatívy je upravená Legislatívnymi pravidlami vlády, ktoré nie sú všeobecne záväzným predpisom.

- **Ako je transponovaná požiadavka čl. 8, že „Výsledky účasti verejnosti budú zohľadnené v najvyššej možnej miere.“**

Podľa Legislatívnych pravidiel vlády SR sa v rámci účasti verejnosti uskutočňujú rokovania s predkladateľmi návrhov a stanovísk s predpokladom ich zohľadnenia v najvyššej možnej miere, ak neodporujú predpisom a majú racionálny základ.

- **Aké sú časové limity, v ktorých si môžu členovia verejnosti utvárať názory?**

Je používané skracovanie časových limitov ad hoc v konkrétnych prípadoch? Vyskytli sa prípady neoprávneného skrátenia časových limitov? Môže sa verejnosť účinne brániť proti neoprávnenému skracovaniu časových limitov? Medzirezortné pripomienkové konanie sa uskutočňuje bežným spôsobom, vtedy trvá 15 pracovných dní, alebo skráteným spôsobom, vtedy trvá najmenej 7 dní.

- **Sú návrhy legislatívnych predpisov dostupné prostredníctvom internetu?**

Áno, na stránke MŽP SR.

- **Sú pripomienky verejnosti, predložené počas procesu účasti podľa článku 8 Dohovoru, oznamované legislatíve?**

Legislatíva vyhodnocuje všetky pripomienky doručené k návrhu právneho predpisu, vrátane pripomienok verejnosti.

- **Existujú špecifické techniky pre uľahčenie účasti verejnosti na príprave exekutívnych nariadení štátnymi úradmi a ďalších všeobecne aplikovateľných právne záväzných predpisov, ktoré môžu mať významný dopad na životné prostredie (napríklad verejné výbory, poradné orgány s členmi MVO)?**

Špecifické techniky sa neuplatňujú, vznikajú len ad hoc pracovné skupiny na tvorbu predpisov, v ktorých pôsobia aj členovia MVO.

Článok 9 Prístup k spravodlivosti

- **Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia implementujúce ustanovenia o prístupe k právnej ochrane v článku 9.**

Legislatívne opatrenia implementujúce ustanovenia o prístupe k právnej ochrane uvedené v čl. 9 sú všetky predpisy týkajúce sa poskytovania informácií, ktoré priamo v týchto osobitných predpisoch upravujú, za akých podmienok sa osoba môže obrátiť na súd (napr. § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z.). Občiansky súdny poriadok odvodzuje postavenie účastníka v konaní v správnom súdnictve od osobitných zákonov, ktoré ustanovujú okruh účastníkov konania v správnom konaní. Účastníkmi súdneho konania sú tie osoby, ktoré boli účastníkmi správneho konania, ale aj tí, s ktorými sa malo ako s účastníkmi konať (§ 250 OSP).

Všeobecnú definíciu účastníka konania ustanovujú § 14 a § 15 Správneho poriadku, v zmysle ktorého je účastníkom konania ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva (napr. zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 10 definuje "verejnosť" na účely tohto zákona ako jedna alebo viacero fyzických osôb alebo právnických osôb, ich združenia alebo skupiny. Uvedený zákon definuje aj účastníka konania a zainteresovanú verejnosť. Zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov definuje v § 33 a § 34 účastníka konania.) Účastník môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Správny poriadok v § 15a upravuje postavenie aj tzv. zúčastnenej osoby nasledovne:

Osobitný zákon môže ustanoviť, za akých podmienok sa na konaní alebo na jeho časti má právo zúčastniť aj iná osoba než účastník konania (ďalej len zúčastnená osoba).

Zúčastnená osoba má právo byť upovedomená o začatí konania a o iných podaniach účastníkov konania, zúčastniť sa na ústnom pojednávaní a na miestnej obhliadke, navrhovať dôkazy a doplnenie podkladu rozhodnutia. Osobitný zákon môže ustanoviť zúčastnenej osobe viac práv.

- **Popíšte, ako bol implementovaný každý odsek článku 9.**

Popíšte

a) S prihliadnutím na odsek 1 opatrenia, ktoré zaisťujú, že:

- **Akákoľvek osoba, ktorá sa domnieva, že jej žiadosť o informácie podľa čl. 4 nebola vybavená v súlade s ustanoveniami tohto článku, má právo požiadať súd alebo iný nezávislý a nestranný orgán zriadený zákonom o prieskum, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4;**

V prípade, že žiadateľ o informáciu sa odvolal na nadriadený orgán a v odvolacom konaní neuspel, môže sa obrátiť ešte na súd. Príslušným súdom je krajský súd, v ktorého územnom obvode má sídlo orgán, ktorý rozhodol o odvolaní.

- **V prípadoch, keď štát umožní takéto opravné prostriedky pred súdom, zabezpečí, aby táto osoba mala tiež prístup k rýchlemu procesu stanovenému zákonom, a to zdarma či za nízky poplatok, k novému prerokovaniu verejnou inštitúciou alebo**

preskúmaniu iným nezávislým a nestranným orgánom, iným ako súd, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4;

Podľa zákona o súdnych poplatkoch sú ekologické organizácie oslobodené od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 2 písm. c). Okrem toho, ak by išlo aj o inú než ekologickú organizáciu a žiadateľ sa bude domáhať poskytnutia informácie a povinná osoba bude nečinná, žiadateľ sa môže obrátiť na súd podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku (OSP), aby prikázal povinnej osobe konať. Súdne konanie je v tomto prípade oslobodené od súdneho poplatku. Oslobodenie sa vzťahuje aj na prípady, ak osoba iniciovala konanie proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, ale ktorým bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch. V ostatných prípadoch osoba zaplatí z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby 2 000 Sk súdny poplatok, ktorý sa jej v prípade úspešnosti v spore vráti. K novému prerokovaniu dôjde z dôvodu uplatňovania kasačného princípu správneho súdnictva, ktorý rozhodnutie správneho orgánu zruší a vráti na vec správneho orgánu na ďalšie konanie.

- **Konečné rozhodnutie v zmysle odseku 1 je pre verejnú inštitúciu, ktorá má informácie, záväzné a zdôvodnenie sa uvedie písomne, prinajmenšom ak prístup k informáciám je podľa tohto odseku zamietnutý.**

Konečné rozhodnutie súdu je záväzné (§ 159) pre verejnú inštitúciu, ktorá mala povinnosť podať informácie a zároveň je viazaná právnym názorom súdu (§ 250j ods.6 ako aj § 250ja ods. 5 OSP.

- b) **Opatrenia, ktoré zaisťujú, že členovia zainteresovanej verejnosti spĺňajúci kritériá stanovené v ods. 2 majú právo na prieskum vedený súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom zriadeným zákonom, v ktorom môžu napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť (legalitu) akéhokoľvek rozhodnutia, konania alebo opomenutia, podliehajúceho ustanoveniam článku 6, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4.**

Otázka už je zodpovedaná v čl. 9 prvá odrážka.

- c) **S prihliadnutím k ods. 3 opatrenia, ktoré zaisťujú, že ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, členovia verejnosti majú prístup k správnomu alebo súdnemu konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4.**

V súčasnosti existuje prístup k súdu za účelom napadnúť porušenie práva z oblasti životného prostredia v týchto prípadoch:

- ak sú osoby účastníkmi správneho konania z dôvodu, že sa konanie priamo dotýka ich práv
- ak ide o mimovládne organizácie, ktoré boli účastníkom povoľovacieho konania podľa zákona o integrovanej prevencii alebo o používaní geneticky modifikovaných technológií.

- d) **S prihliadnutím k odseku 4 opatrenia ktoré zaisťujú, že :**
  - **Procesy spomínané v odsekoch 1, 2 a 3 zabezpečujú zodpovedajúcu (adekvátnu) a účinnú nápravu, vrátane nápravných opatrení (injunctive relief), ak sú vhodné, a sú primerané, spravodlivé, včasné a nie nedostupne drahé;**

Súdne konanie o preskúmaní zákonosti rozhodnutia však môže trvať aj jeden rok. Proti rozsudku sa môže protistrana odvolať a teda súdne konanie môže byť aj dlhšie. Po uplynutí jedného roku stráca informácia o životnom prostredí často pre žiadateľa význam. Po rozhodnutí súdu začína nové administratívne konanie, v ktorom môže úrad znovu odmietnuť poskytnutie informácie (napr. s uvedením iného dôvodu).

Anglické spojenie „injunctive relief“ vnímame ako predbežné opatrenie súdu. V správnom súdnictve súdy nevydávajú predbežné opatrenia, pretože ich upravuje druhá časť OSP, ktorá sa na správne súdnictvo nevzťahuje (§ 246c). Súd môže iba v zmysle § 250c na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Predbežné opatrenia spravidla vydávajú správne orgány v správnom konaní, preto by v zmysle § 7 súd skonštatoval nedostatok svojej právomoci.

- Rozhodnutia súdov, a kde je to možné i iných orgánov, sú verejne prístupné.

Predovšetkým súdne rozhodnutia sa vyhlasujú podľa § 156 OSP verejne. Podľa § 44 OSP sa umožňujú účastníkom ale aj iným osobám nahliadať do spisov, robiť si výpisy a odpisy.

Okrem toho Jednotný automatizovaný systém právnych informácií JASPI po obsahovej stránke obsahuje texty stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR od roku 1961, texty stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR od roku 1961, dokumenty Ústavného súdu SR od vzniku samostatnej SR (od roku 1993), vybrané súdne rozhodnutia krajských a okresných súdov v zmysle inštrukcie MS SR o zverejňovaní rozhodnutí na internete, ktorá sa do budúcnosti plánuje rozšíriť aj na agendu zahŕňajúcu správne súdnictvo, čo je len otázka zabezpečenia dostatočných finančných zdrojov.

Vzhľadom na to, že súdy i Najvyšší súd SR podľa spravidla nesprístupňujú texty rozsudkov týkajúcich sa správneho súdnictva (a teda aj životného prostredia) na základe žiadosti o sprístupnenie informácie a tieto rozsudky sa ani aktívne nezverejňujú na internetovej stránke (s výnimkou niekoľkých rozsudkov vybraných do Zbierky súdnych rozhodnutí), požiadavka čl. 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru nie je v súčasnosti dostatočne naplnená.

e) S prihliadnutím k odseku 5 opatrenia, ktoré zaisťujú, že verejnosti sú poskytované informácie o práve na administratívny alebo súdny prieskum a že sa zvažuje vytvorenie mechanizmov s cieľom odstrániť alebo znížiť finančné a iné bariéry v prístupe k spravodlivosti.

Určitú finančnú bariéru mohol predstavovať súdny poplatok za konanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie SR v sume 10 000 Sk. Táto položka sa už neuplatňuje a poplatok sa platí jednotne ako pre iné orgány verejnej správy s lokálnou pôsobnosťou, teda 2000,- Sk.

- **Uved'te ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení čl. 9 Dohovoru – napríklad či sú k dispozícii nejaké štatistiky o prípadoch domáhania sa právnej ochrany v environmentálnych záležitostiach a či existujú nejaké pomocné mechanizmy na odstránenie alebo zredukovanie finančných a iných bariér pre prístup k právnej ochrane?**

Štatistiky sa v správnom súdnictve vedú špeciálne k nárokom týkajúcich sa správy životného prostredia, avšak v členení ochrana prírody a krajiny, vodné hospodárstvo, ochrana ovzdušia, odpady, obaly a odpadové hospodárstvo, územné plánovanie, územné konanie, stavebné konanie, kolaudačné konanie, vyvlastňovacie konanie a ostatné. V podrobnejšom členení sa štatistika nevedie. Ministerstvo spravodlivosti SR vedie štatistiku ohľadne počtu žalôb v sporoch občianskoprávnej povahy v oblasti ochrany osobnosti, ochrany dobrej povesti

právnickej osoby a zodpovednosti za škodu a v sporoch trestnoprávnej povahy, t.j. trestného činu ohovárania štatistické údaje všeobecného charakteru a nemá špecifické údaje, ktoré sa vzťahujú len na procesy environmentálneho rozhodovania.

Všeobecné témy

- **Uplatňujú súdy text Aarhuského dohovoru priamo? Prihliadajú pri výklade zákonov na Aarhuský dohovor (vykladajú znenie zákonov v súlade s dohovorom?) Sú známe takéto prípady?**

Je známy jeden právoplatný rozsudok Najvyššieho súdu SR zo septembra 2007, kde sa súd v argumentácii odvolal na Aarhuský dohovor.

- **Majú súdy v prípadoch, spadajúcich pod tento článok, iba kasačné právo alebo aj nápravné práva? Zabezpečuje kasačný systém prieskumu úradných rozhodnutí včasnú a účinnú nápravu porušenia práva? Zabezpečuje v prípade prístupu k informáciám kasačný systém včasnú a účinnú nápravu? Aké sú skúsenosti z praxe s uplatňovaním kasačného systému?**

Súdy uplatňujú v správnom súdnictve kasačný princíp, v budúcnosti sa neplánuje zmena tejto koncepcie vzhľadom na to, že súd nemôže priamo poskytnúť žiadateľovi informácie o životnom prostredí, prípadne viesť správne konanie, kde by rozšíril okruh účastníkov o žalobcu. Súd rozhodnutie o odmietnutí podať informácie zruší a prikáže informáciu poskytnúť. Za určité „nápravné právo“ by sa mohlo považovať ustanovenie § 250j ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého môže súd rozhodnúť rozsudkom o náhrade škody, peňažnom plnení alebo peňažnej sankcii za v zákone ustanovených podmienok. Súd v súčasnosti nemá právo prikázať orgánu poskytnúť informáciu.

Odsek 1 a 2: Súdne opatrenia

- **Ako je zabezpečená nezávislosť administratívneho preskúmania?**

Nezávislosť administratívneho preskúmania je zabezpečená rozhodovacou činnosťou orgánu súdnej moci, ktorá je oddelená od výkonných zložiek moci.

- **Ako národné zákony a súdne rozhodnutia interpretujú frázu „MVO, presadzujúce ochranu životného prostredia a vyhovujúce všetkým požiadavkám podľa národných zákonov“?**

Takáto interpretácia zo strany Ministerstva spravodlivosti SR nie je známa.

- **Má zainteresovaná verejnosť prístup k prieskumu pred orgánmi, ktoré splňajú požiadavky č. 9 ods. 4 Dohovoru?**

Vo väčšine prípadov pokrytých Dohovorom (napr. v konaniach uvedených v prílohe I alebo v konaniach ktoré môžu mať významný vplyv na ŽP) takéto právo verejnosť nemá, pretože nemá právo na prístup k súdu, ktorý jediný môže teoreticky splniť požiadavky čl. 9 ods. 4.

Odsek 3: Právo verejnosti napadnúť zákony a ich zanedbávanie súkromnými osobami a úradmi

- **Ktorá úroveň legislatívy implementuje požiadavky článku 9, odsek 3?**

Napadnúť úkony alebo ich zanedbávanie úradmi možno podľa § 250t a §250u v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy a podľa § 250v v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Prístup k súdu existuje len pri niektorých konaniach o povolení činnosti (podliehajúcej integrovanému povoľovaniu) a v prípade, že osoba je účastníkom konania z dôvodu, že je konaním priamo dotknutá.

- **Môžu členovia verejnosti iniciovať prípady administratívneho konania prostredníctvom petícií, sťažností alebo návrhov?**

Členovia verejnosti môžu postupovať podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach.

- **Môže člen verejnosti napadnúť rozhodnutie typu, upraveného článkami 7 a 8 Dohovoru tak, že ich napadne pre porušovanie ustanovení národných zákonov, súvisiacich so životným prostredím?**

Čl. 8 je upravený najmä Legislatívnymi pravidlami vlády, ktorých porušenie nemožno napadnúť na súde. Takisto ani porušenie rozhodnutí a aktov podľa čl. 7 Dohovoru nemožno napadnúť na súde (t.j. orgáne spĺňajúcom požiadavky čl. 9 ods. 4 Dohovoru).

- **Aké sú podmienky vydania súdneho príkazu k podpore podľa článku 9, odsek 3 Dohovoru a/alebo podľa relevantnej národnej legislatívy? Sú tieto podmienky dostatočne jasné, určité a transparentné? Je možné preskúmať rozhodnutie súdu o nevydaní súdneho príkazu (nápravného opatrenia)? Zabezpečuje táto právna úprava adekvátnu, účinnú a včasnú nápravu?**

Súčasnú úpravu odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu nemožno pokladať sa takú, ktorá spĺňa požiadavky čl. 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru na adekvátne, účinné a včasné nápravné opatrenie. Je to z dôvodu prílišnej vágnosti kritérií, za splnenia ktorých môže súd odložiť vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, a tiež skutočnosťou, že o odmietnutí nariadiť odklad vykonateľnosti súd nevydáva rozhodnutie, a teda sa proti nemu nemožno brániť.

Odsek 4: Včasné, primerané, efektívne, spravodlivé, rovnoprávne a nie neúnosne nákladné súdne opatrenia

- **Aké druhy sankcií sú dostupné v prípadoch, kedy úradník nesplní svoje povinnosti, týkajúce sa prístupu k informáciám alebo účasti verejnosti? Ako sú tieto sankcie uplatňované v praxi?**

V súvislosti s prístupom k informáciám sú sankcie špecifikované v zákone č. 372/1990 Z. z. zákon o priestupkoch v znení neskorších predpisov – možnosť pokuty a zákazu činnosti.

- **Sú ustanovení sudcovia, špecializujúci sa na environmentálne prípady?**

Sudcovia sa nešpecializujú na environmentálne prípady, v rámci krajských súdov a Najvyššieho súdu SR sú zriadené správne kolégiá, do ktorých pôsobností spadajú aj tieto prípady.

- **Aké celkové náklady nesú členovia verejnosti pri predkladaní prípadov súdu?**

Ak je verejnosť združená do ekologickej organizácie, tak je oslobodená od súdnych poplatkov, v počiatočnom štádiu sa vyžaduje právne zastúpenie advokátom, ale ak niektorý z členov, ktorý organizáciu zastupuje na súde má právnické vzdelanie sám, nie je potrebné zastúpenie advokátom. Ak sa myslí právna pomoc poskytovaná štátom, v SR sa poskytuje len osobám v materiálnej núdzi, ktorí si nemôžu dovoliť služby advokáta.

- **Aké sú bariéry a nedostatky v prístupe k právnej pomoci vo veciach týkajúcich sa životného prostredia.**

Advokátske kancelárie sa nešpecializujú na prípady porušovania práva z oblasti životného prostredia. Existuje málo právnikov, ktorí by sa takýmto prípadom venovali (aj vzhľadom na to, že nejde o lukratívne prípady). Klient navyše musí zaplatiť advokátovi odmenu, ktorá býva svojou výškou pre klienta odradzujúca.